

Pismo
Samorządu
Powiatu
Tomaszowskiego

POWIAT TOMASZOWSKI

S E R C E R O Z T O C Z A

Fot. Ewelina Kuma

W TYM NUMERZE:

3

WYDARZENIA

Kalendarium
Lubelskie rowerowe z KSOW- EM

12

ZDROWIE

Ziołowe Skarby późne lato
- początek jesieni

14

SPORT

Sukces młodych piłkarzy Tomasovii

15

HISTORIA

80. rocznica wybuchu Powstania
Warszawskiego

16

SPOŁECZEŃSTWO

Państwo Liubow i Marian Dziurowie
z dyplomem uznania od Marszałka
Województwa Lubelskiego

18

WYDARZENIA

Powiatowy weekend z historią

21

ŚRODOWISKO

Turysta Poleca

28

HISTORIA

Królewski przyjaciel z Rzeplina

29

SPOŁECZEŃSTWO

1 września 2024 roku w Ulhówku
odbyły się Dożynki Powiatowe
Informacje o Kole Gospodyń Wiejskich
„Tańcowała igła z nitką”,
czyli o hafcie tomaszowskim

33

SPORT

XXV Święto Sportu Powiatu
Tomaszowskiego „Susiec - 2024”
Powiat Tomaszowski znów okazał
się najlepszy w województwie
lubelskim w klasyfikacji LZS
Sportowy tydzień

39

SPOŁECZEŃSTWO

„Czujka na straży Twojego
bezpieczeństwa!”
Prawa konsumenta
Pomoc dla powodzian
Śp. Ksiądz Kanonik Henryk Kulik
(1943 – 2024)
Kawa jaka jest każdy wie... na pewno?

www.powiat-tomaszowski.com.pl

03/2024 (14)
Pismo Powiatu Tomaszowskiego
Kwartalnik
nakład 3000 egz.
ISSN 2720-0175

Redaguje Zespół Wydziału Promocji i Rozwoju
Zespół Redakcyjny: Ewelina Michniak,
Agnieszka Matwiejszyn, Anna Trąd,
Hanna Swatowska, Beata Maj, Ewelina Kuma,
Aneta Pisarczyk
Fotografia na okładce: Fot. Ewelina Kuma

WYDAWCA
Wydział Promocji i Rozwoju
Starostwo Powiatowe w Tomaszowie
Lubelskim
ul. Lwowska 68
22-600 Tomaszów Lubelski
tel. 84 664 12 53
e-mail: redakcja@etomaszow.org.pl

KALENDARIUM

LIPIEC

- 2 lipca 2024 r. podpisana została umowa na remont dachu oraz malowanie elewacji w II Liceum Ogólnokształcące w Tomaszowie Lubelskim. Zakres prac obejmuje kompleksową renowację pokrycia dachowego, które zapewni lepszą izolację oraz zabezpieczy budynek przed warunkami atmosferycznymi. Dodatkowo, odnowiona zostanie elewacja szkoły, co poprawi estetykę oraz trwałość ścian zewnętrznych. Prace remontowe przeprowadzane będą w okresie wakacji, a realizacją projektu zajmie się firma Dachy – Usługi Blacharsko – Dekarskie Grzegorz Gałan z Majdanu Wielkiego.

- 2 lipca 2024 r. w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego przekazano umowy na realizację projektów w ramach Działania 9.1 Aktywizacja zawodowa – projekty PUP, Priorytetu IX Zaspokajanie potrzeb rynku pracy programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027. Umowę z rąk Wicemarszałka Województwa Lubelskiego Piotra Bresia oraz Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie Tomasza Pituchy odebrał p.o. Dyrektora Pan Wiesław Bondyra.

- 7 lipca 2024 r. w Tyszowcach odbyło się Święto Kwitnącej Fasoli. To był wyjątkowy dzień pełen atrakcji i smakowitych potraw.

- 7 lipca 2024 r. w Lubyczy Królewskiej, odbyły się Powiatowe Zawody Sportowo – Pożarnicze Ochotniczych Straży Pożarnych. W wydarzeniu uczestniczył Henryk Karwan – Starosta Tomaszowski.

- 7 lipca w Suminie miał miejsce II Regionalny Festiwal Folklorystyczny im. Marianny Gumiełi. W ramach wydarzenia można było podziwiać występy solistów i zespołów śpiewających, odwiedzić stoiska z rękodziełem artystycznym oraz regionalnymi wyrobami, a także zobaczyć pokazy lokalnych grup rekonstrukcyjnych i spróbować potraw regionalnych.

W imieniu Henryka Karwana – Starosty Tomaszowskiego w wydarzeniu udział wzięła Dominika Janicka – Dyrektorka Oświaty, Kultury i Kultury Fizycznej Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Lubelskim.

- 9 lipca 2024 r. Starosta Tomaszowski przekazał Inwestorowi: Samodzielnemu Publicznemu Zespołowi Opieki Zdrowotnej w Tomaszowie Lubelskim działającemu poprzez pełnomocnika Panią Izabelę Grabowską zatwierdzony projekt budowlany inwestycji pn. „Budowa budynku szpitalnego dla centralnego bloku operacyjnego i oddziałów zabiegowych z przebudową istniejących budynków wraz z infrastrukturą towarzyszącą i uzbrojeniem terenu”.

- 14 lipca 2024 r. w Domostawie (województwo podkarpackie) miało miejsce uroczyste odsłonięcie oraz poświęcenie pomnika „Rzeź Wołyńska”, stworzonego przez Andrzeja Pityńskiego. Pomnik ten upamiętnia wszystkich Polaków, którzy zginęli z rąk ukraińskich nacjonalistów na Wołyniu i w Małopolsce Wschodniej. W uroczystości wzięł udział Wiesław Cielica – Członek Zarządu Powiatu Tomaszowskiego.

- 16 lipca 2024 r. w Sanktuarium Matki Bożej Szkaplerznej w Tomaszowie Lubelskim odbył się coroczny odpust, który jak zawsze przyciągnął licznych wiernych z całej okolicy. Uroczystość była wyjątkowo podniosła, a jej kulminacyjnym punktem była msza święta, w której uczestniczyli przedstawiciele Powiatu Tomaszowskiego Witold Pitura Przewodniczący Rady Powiatu Tomaszowskiego oraz Jarosław Korzeń, Wicestarosta. Całe wydarzenie było nie tylko duchowym przeżyciem, ale także okazją do spotkania się społeczności lokalnej Tomaszowa Lub.

- 16 lipca 2024 r. w Nabrożu odbył się uroczysty odpust ku czci Matki Bożej Szkaplerznej, który zgromadził licznych wiernych z okolicznych miejscowości. Była to szczególnie okazja do wspólnej modlitwy i oddania czci Matce Bożej. W ramach obchodów odpustu odbyła się diecezjalna pielgrzymka sołtysów. W uroczystościach Powiat Tomaszowski reprezentowali Członkowie Zarządu Powiatu: Dariusz Czop i Wiesław Cielica.

- 17 lipca 2024 r. w Komendzie Powiatowej Policji w Tomaszowie Lubelskim odbyły się obchody Święta Policji. Podczas ceremonii miało miejsce nadanie awansów na wyższe stopnie i odznaczeń dla najbardziej zastępowanych funkcjonariuszy.

- 20 lipca 2024 r. w miejscowości Podbór (gmina Tyszowce) odbył się jubileusz 10-lecia istnienia Koła Gospodyń Wiejskich „Jagodzianki”. Z tej okazji w imieniu Henryka Karwana – Starosty Tomaszowskiego, Wiesław Cielica – Członek Zarządu Powiatu Tomaszowskiego złożył serdeczne gratulacje oraz wyrazy uznania.

- 21 lipca 2024 r. w Suścu odbyło się Święto Sportu Powiatu Tomaszowskiego które zgromadziło drużyny z gmin i miast z terenu Powiatu Tomaszowskiego oraz licznych kibiców i pasjonatów sportu i zdrowej, sportowej rywalizacji.
- 27 lipca 2024 r. odbył się rajd rowerowy „Lubelskie rowerowe z KSOW-EM”. Trasa wiodła przez urokliwe tereny Roztocza, oferując uczestnikom niezapomniane widoki, wyjątkowy klimat, piękną przyrodę oraz liczne atrakcje.
- 28 lipca 2024 r. w Suścu odbyła się już XXIII edycja Transgranicznego Festiwalu Pieśni o Roztoczu. To coroczne święto przyciągnęło miłośników muzyki i kultury z różnych stron oferując mnóstwo atrakcji, w tym emocjonujący Konkurs Piosenki o Roztoczu. Powiat Tomaszowski podczas tego wydarzenia reprezentowała Dominika Janicka – Dyrektor Wydziału Oświaty, Kultury i Kultury Fizycznej Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Lubelskim.
- 31 lipca 2024 roku nastąpiło oficjalne przekazanie do użytku ponad 3-kilometrowego odcinka drogi powia-

towej nr 3514L, który łączy gminę Ulhówek z gminą Telatyn. 300 metrów przebudowanej drogi znajduje się na terenie gminy Ulhówek, a pozostała część na terenie gminy Telatyn. Przebudowa drogi z Rzeplina do Nowosiótek została zrealizowana dzięki funduszom pochodzącym z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych oraz efektywnej współpracy z Urzędem Gminy Telatyn. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 10 795 000,00 zł, z czego wartość dofinansowania osiągnęła 9 390 403,40 zł. Podczas odbioru przebudowanej drogi Powiat Tomaszowski reprezentowali: Henryk Karwan – Starosta Tomaszowski, Wiesław Cielica – Członek Zarządu Powiatu Tomaszowskiego, Małgorzata Bryk – Radna Powiatu Tomaszowskiego, Hubert Bartecki – Dyrektor Wydziału Komunikacji i Drogownictwa Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Lubelskim. Gminę Telatyn reprezentował Wójt Dariusz Kozłowski.

- 4 sierpnia 2024 r. w Górecku Kościelnym odbył się XVIII Festiwal Pieśni Maryjnej. Coroczny Festiwal to wydarzenie muzyczne poświęcone pieśniom i hymnom na cześć Maryi, Matki Jezusa. We mszy inauguracyjnej Festiwal i przesłuchaniach zespołów uczestniczył Henryk Karwan – Starosta Tomaszowski
- 4 sierpnia 2024 r. w Grodysławicach w Gminie Rachanie miało miejsce wyjątkowe wydarzenie – spotkanie pod dębem Aleksandrem z okazji 15-lecia Koła Gospodyń Wiejskich „Grodysławiczanki”. W uroczystości wzięli udział: Witold Pitura Przewodniczący Rady Powiatu Tomaszowskiego, Agata Niedziółka – Wiceprzewodnicząca Rady Powiatu, Henryk Karwan – Starosta Tomaszowski, Tomasz Zieliński Poseł na Sejm RP.

SIERPIEŃ

- 1 sierpnia 2024 r. z okazji 80. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego w Tomaszowie Lubelskim odbyły się uroczystości upamiętniające to ważne wydarzenie. Przy pomniku Żołnierzy Armii Krajowej złożono wieńce oddając hołd bohaterom tamtych dni.
- 2 sierpnia 2024 r. jak co roku, z Sanktuarium Matki Bożej Szkaplerznej w Tomaszowie Lubelskim wyruszyła pielgrzymka na Jasną Górę. We mszy rozpoczynającej pielgrzymkę uczestniczyli m.in. Henryk Karwan – Starosta Tomaszowski oraz Tomasz Zieliński Poseł na Sejm RP.

- 5 sierpnia 2024 r. w Bełżcu odbył się Jarmark Świętego Wawrzyńca. Powiat Tomaszowski reprezentował Jarosław Korzeń – Wicestarosta oraz Aleksandra Wołoszyn Banaś – Wiceprzewodnicząca Rady Powiatu i Pan Wiesław Cielica – Członek Zarządu Powiatu.

- 8 sierpnia 2024 r. dokonano odbioru technicznego oznakowania poziomego na drodze powiatowej nr 3546L relacji Tomaszów Lubelski – Łosiniec – Susiec. W odbiorze technicznym uczestniczył Hubert Bartecki – Dyrektor Wydziału Komunikacji i Drogownictwa Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Lubelskim.

- 9 sierpnia 2024 r. Henryk Karwan – Starosta Tomaszowski i Jarosław Korzeń – Wicestarosta wręczyli Panu Wiesławowi Bondyrze akt mianowania na stanowisko dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Lubelskim. Pan Wiesław Bondyra, posiadający bogate doświadczenie i szeroką wiedzę, obejmuje to odpowiedzialne stanowisko z wielkim zaangażowaniem.
- 11 sierpnia 2024 r. przed budynkiem Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Lubelskim odbył się pokaz sprzętu wojskowego w ramach obchodów Święta Wojska Polskiego oraz „Powiatowego weekendu z historią”.
- 11 sierpnia 2024 r. na placu przy Muzeum Regionalnym w Tomaszowie Lubelskim odbył się „Piknik Historyczny Ku Pamięci Bohaterów”. Było to kolejne wydarzenie zorganizowane tego dnia w ramach „Powiatowego weekendu z historią”.
- 15 sierpnia 2024 r. w Zamościu odbyły się obchody Święta Wojska Polskiego Uroczystości odbyły się na Rynku Wielkim w Zamościu, gdzie złożono wieńce, oddając hołd bohaterom. W wydarzeniu wzięł udział Henryk Karwan Starosta Tomaszowski.

- 18 sierpnia 2024 r. w Łaszczowie odbyły się dożynki gminne, które były okazją do wspólnego świętowania zakończenia żniw. Powiat Tomaszowski w uroczystościach reprezentował Wiesław Cielica – Członek Zarządu Powiatu.

- 15 sierpnia 2024 r. w Gminie Tarnawatka odbyło się Święto Smaku i Tradycji, w których uczestniczył Dariusz Czop – Członek Zarządu Powiatu.
- 17 sierpnia 2024 r. w Rogóźnie odbyły się zawody wędkarskie zorganizowane przez Społeczną Straż Rybacką pod patronatem Starosty Tomaszowskiego. W wydarzeniu uczestniczył Piotr Kielar – Dyrektor Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Lubelskim, który wręczył nagrody i dyplomy zwycięzcom zawodów.

- 18 sierpnia 2024 roku w Marysinie (gmina Tyśzowce) odbyły się Dożynki Gminne. W wydarzeniu udział wzięli: Witold Pitura – Przewodniczący Rady Powiatu Tomaszowskiego, Henryk Karwan – Starosta Tomaszowski i Wojciech Baj – Członek Zarządu Powiatu.

- 18 sierpnia 2024 r. mieszkańcy Werechań świętowali 550-lecie swojej miejscowości. Z tej okazji odbył się I zjazd absolwentów wszystkich roczników miejscowej szkoły podstawowej, odprawiono mszę świętą w intencji żyjących i zmarłych mieszkańców, nauczycieli oraz absolwentów, a na pamiątkę posadzono jubileuszowe drzewo. Na ręce organizatorów gratulacje i życzenia złożyli Witold Pitura – Przewodniczący Rady Powiatu Tomaszowskiego, Agata Niedziółka – Wiceprzewodnicząca Rady Powiatu, oraz Henryk Karwan – Starosta Tomaszowski.

- 19 sierpnia 2024 r. w siedzibie Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Lubelskim, Henryk Karwan – Starosta Tomaszowski, Jarosław Korzeń – Wicestarosta oraz Dominika Janicka – Dyrektor Wydziału Oświaty, Kultury i Kultury Fizycznej wręczyli akty mianowania nauczycielom szkół średnich prowadzonych przez Powiat Tomaszowski.

- 19 sierpnia 2024 r. w miejscowości Perespa gmina Tyszowce odbył się częściowy odbiór zadania pn. „Modernizacja drogi powiatowej nr 3276L” o długości 2,3 km. W odbiorze uczestniczyli: Dariusz Czop – Członek Zarządu, Hubert Bartecki – Dyrektor Wydziału Komunikacji i Drogownictwa, Grzegorz Mazik – Z-ca Dyrektora ZDP w Tomaszowie Lubelskim.

- 19 sierpnia 2024 r. w Starostwie Powiatowym w Tomaszowie Lubelskim odbyła się akcja bezpłatnych badań znamion w ramach „Programu profilaktyki raka skóry dla mieszkańców województwa lubelskiego na lata 2022-2026”.

- 23 sierpnia 2024 r. Henryk Karwan – Starosta Tomaszowski uczestniczył w uroczystej ceremonii wręczenia sztandaru Wojska Polskiego dla 18. Pułku Przeciwlotniczego im. Gen. Bryg. Feliksa Kamińskiego. Wręczenie sztandaru to nie tylko symbol najwyższej czci i uznania, ale także zobowiązanie do dalszej służby dla ojczyzny z pełnym oddaniem i honorem.

- W dniu 24 sierpnia 2024 r. obchodziliśmy 58 rocznicę Dnia Działkowca. Na uroczystościach Starostę Tomaszowskiego Henryka Karwana reprezentowała Eliza Wróblewska, prac. Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska. Spotkanie prowadził Prezes Zarządu Rodzinnego Ogrodu Działkowego „Przyszłość” Pan Zygmunt Pędzik.

- W niedzielę 25 sierpnia 2024 r. w powiecie tomaszowskim odbyło się aż 9 gminnych uroczystości dożynkowych, co jest świadectwem silnych tradycji rolniczych w naszym regionie. Powiat tomaszowski to teren o bogatej kulturze rolniczej, gdzie ciężka praca rolników stanowi fundament naszej społeczności.

- 31 sierpnia 2024 r. w Lubyczy Królewskiej odbył się I Powiatowy Przegląd Pieśni Poetyckiej i Turystycznej. W imieniu Starosty Tomaszowskiego Henryka Karwana uczestniczyła Pani Dominika Janicka – Dyrektor Wydziału Oświaty, Kultury i Kultury Fizycznej.

- 31 sierpnia 2024 r. na zaproszenie Jacka Kierepki – Wójta Gminy Adamówka, Henryk Karwan – Starosta Tomaszowski uczestniczył w tamtejszych uroczystościach dożynkowych.

- 31 sierpnia 2024 r. w Wólce Łosinieckiej odbył się rajd rowerowy pod nazwą „grillLoverowerowe”. Pasjonaci dwóch kółek wyruszyli na malowniczą trasę Roztocza. Starostę Tomaszowskiego Henryka Karwana reprezentowała Anna Kijko – Radna Powiatu Tomaszowskiego.

WRZESIEŃ

- 1 września 2024 r. w Ulhówku odbyły się Dożynki Powiatowe. Wydarzenie tradycyjnie rozpoczęło się korewodem delegacji gmin i pocztów sztandarowych z terenu powiatu tomaszowskiego, po czym została

odprawiona dziękczynna msza święta w intencji rolników. Podczas wydarzenia zasłużonym rolnikom zostały nadane odznaki resortowe „Zasłużony dla rolnictwa”, przyznane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W dalszej części dożynek rozstrzygnięto konkurs na Wieniec Dożynkowy.

- 8 września 2024 r. w Radawcu odbyły się Dożynki Województwa Lubelskiego na których Powiat Tomaszowski reprezentowała delegacja której przewodził Starosta Tomaszowski – Henryk Karwan oraz Członek Zarządu Powiatu – Wiesław Cielica oraz pracownicy Starostwa Powiatowego i członkinie KGW z Hubinka i KGW z Pukarzowa.

- 8 września 2024 r. w Powiatowym Centrum Treninowym odbył się wyjątkowy Rodzinny Dzień Sportu i Zdrowia, który przyciągnął wiele rodzin z powiatu tomaszowskiego. Uczestnicy mieli okazję rywalizować w różnych konkurencjach sportowych, które dostarczyły mnóstwo radości i pozytywnych emocji. Rodzinny Dzień Sportu i Zdrowia rozpoczął cykl wydarzeń sportowych, które rozegrały się w dniach 8 – 13 września na terenie Powiatowego Centrum Treninowego.

- 8 września 2024 r. w Krynicach na grobli czołowej odbyły się drużynowe zawody wędkarskie o Puchar Starosty Tomaszowskiego. W wydarzeniu uczestniczyli: Leszek Kołodziej – Radny Powiatu Tomaszowskiego oraz Dariusz Czop – Członek Zarządu.

- 14 września 2024 r. Koło Gospodyń Wiejskich w Wasylowie Wielkim świętowało swoje 60-lecie. W imieniu Powiatu Tomaszowskiego w uroczystości uczestniczył Wiesław Cielica – Członek Zarządu, który złożył gratulacje oraz wręczył pamiątkowy graweron i kosz upominków.

- 15 września 2024 r. w Tomaszowie Lubelskim odbyły się uroczystości upamiętniające 85. rocznicę Bitew pod Tomaszowem Lubelskim. W ramach wydarzeń, miała miejsce uroczysta msza święta w intencji Ojczyzny, a także złożono wieńce przy pomniku Żołnierzy Września 1939 oraz na cmentarzu wojskowym, na grobie generała Tadeusza Piaskora. Od godziny 14:00 przy Muzeum Regionalnym w To-

maszowie Lubelskim miała miejsce rekonstrukcja historyczna września 1939 roku

- 19 września 2024 r. w Tomaszowskim Domu Kultury odbyło się XVI posiedzenie Komitetu Monitorującego Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027. Podczas spotkania m. in. zaprezentowano koncepcję założeń strategicznego projektu pt. „Rowerowe Roztocze. Drogi pieszo-rowerowe na obszarach wiejskich”. Projekt ma na celu poprawę infrastruktury rowerowej i pieszej w regionie Roztocza, co pozytywnie wpłynie na rozwój turystyki oraz zwiększy atrakcyjność obszarów wiejskich. Powiat Tomaszowski, który jest jednym z przyszłych realizatorów zadania, reprezentował Henryk Karwan – Starosta Tomaszowski.

Projekt ma na celu poprawę infrastruktury rowerowej i pieszej w regionie Roztocza, co pozytywnie wpłynie na rozwój turystyki oraz zwiększy atrakcyjność obszarów wiejskich. Powiat Tomaszowski, który jest jednym z przyszłych realizatorów zadania, reprezentował Henryk Karwan – Starosta Tomaszowski.

- 19 września 2024 r. w Zespole Szkół Techniczno – Zawodowych im. M. Rataja w Tomaszowie Lub. odbyła się uroczystość oficjalnego otwarcia Wirtualnej Strzelnicy. W tak ważnym dla szkoły wydarzeniu Powiat Tomaszowski reprezentowali: Witold Pitura – Przewodniczący Rady Powiatu, Jarosław Korzeń – Wicestarosta, Wiesław Cielica – Członek Zarządu Powiatu, Dominika Janicka – Dyrektor Wydziału Oświaty, Kultury i Kultury Fizycznej w Starostwie Powiatowym w Tomaszowie Lubelskim.

- 20 września 2024 r. podczas uroczystej gali zorganizowanej przez Kronikę Tygodnia, Powiat Tomaszowski został wyróżniony i zajął II miejsce w kategorii Inwestycje Samorządowe w plebiscycie Perły Biznesu. Nominacja dotyczyła przebudowy i rozbudowy drogi powiatowej w Pasiekach. Na uroczystej gali Powiat Tomaszowski reprezentowali Henryk Karwan – Starosta Tomaszowski i Jarosław Korzeń – Wicestarosta.

- 22 września 2024 r., Koło Gospodyń Wiejskich „Pukarzo-wianki” z Pukarzowa świętowało swoje 5–lecie istnienia. Wydarzenie to odbywało się podczas Pikniku Rodzinnego pn. „Działaj Lokalnie” w Pukarzowie. W imieniu Starosty Tomaszowskiego – Henryka Karwana, Powiat Tomaszowski reprezentowali: Piotr Kielar – obecny Sekretarz Powiatu, oraz Wiesław Cielica – Członek Zarządu

du Powiatu, którzy na ręce Jubilatów złożyli list gratulacyjny oraz przekazali kosz upominkowy.

- 23 września 2024 r., w Łaszczowie, na Cmentarzu Parafialnym odbyła się Uroczystość obchodów 85. Rocznicy Bitwy pod Łaszczowem. W imieniu Starosty Tomaszowskiego – Henryka Karwana, Powiat Tomaszowski podczas tych doniosłych uroczystości reprezentował Wiesław Cielica – Członek Zarządu Powiatu.

- 23 września 2024 r. stanowisko sekretarza w Starostwie Powiatowym w Tomaszowie Lubelskim objął Piotr Kielar. To ważne wydarzenie dla naszej społeczności. Serdecznie gratulujemy panu Piotrowi i życzymy wielu sukcesów na tym odpowiedzialnym stanowisku. Liczymy, że jego wiedza i doświadczenie przyczynią się do dalszego rozwoju naszego powiatu.

- 24 września 2024 r. odbyło się pierwsze posiedzenie nowej kadencji Rady Społecznej przy Samodzielnym Publicznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Tomaszowie Lubelskim. Zgodnie z obowiązującymi przepisami

mi funkcję Przewodniczącego tej Rady pełni Henryk Karwan – Starosta Tomaszowski, na Wiceprzewodniczącego powołany został Piotr Pasieczny Wójt Gminy Tarnawatka, a na Sekretarza Mateusz Jarosz Wójt Gminy Bełżec.

- 26 września 2024 r. odbyła się konferencja pn. „II Roztoczańskie Dni STOMOZ – Aktualne problemy sektora ochrony zdrowia – wyzwania i propozycje rozwiązań”, w której na zaproszenie Prezesa Stowarzyszenia Menadżerów Opieki Zdrowotnej oraz Dyrektora Szpitala Powiatowego w Tomaszowie Lubelskim uczestniczył Jarosław Korzeń – Wicestarosta oraz Dariusz Czop – Członek Zarządu Powiatu Tomaszowskiego.

- 26–27 września 2024 r. w Mikołajkach odbyło się XXXI Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich, w którym uczestniczył Henryk Karwan – Starosta Tomaszowski.

- 30 września 2024 r. w kompleksie koszarowym Poturzyn miały miejsce obchody Dnia Polskiego Państwa Podziemnego, którego organizatorem byli: Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Zamość oraz Dowódca 19. Nadbużańskiej Brygady Obrony Terytorialnej. W uroczystościach upamiętniających działalność Polskiego Państwa Podziemnego oraz bohaterów, którzy walczyli o wolność naszej ojczyzny, Radę i Zarząd Powiatu reprezentowali: Henryk Karwan – Starosta Tomaszowski i Wiesław Cielica – Członek Zarządu Powiatu.

WYDARZENIA

Lubelskie rowerowe z KSOW- EM

W sobotę, 27 lipca 2024 r. odbył się rajd rowerowy „Lubelskie rowerowe z KSOW-EM”. Trasa wiodła przez urokliwe tereny Roztocza, oferując uczestnikom niezapomniane widoki, wyjątkowy klimat, piękną przyrodę oraz liczne atrakcje. Uczestnicy mogli zwiedzić Rezerwat „Czartowe Pole” i Muzeum Pożarnictwa w Oseredku.

Serdecznie dziękujemy:

- za współorganizację rajdu: PROWadzi Lubelskie,
- za zapewnienie bezpieczeństwa na trasie: Komendzie Powiatowej Policji w Tomaszowie Lubelskim, Samodzielnemu Publicznemu Zespołowi Opieki Zdrowot-

nej w Tomaszowie Lubelskim, KP PSP w Tomaszowie Lubelskim i PKP Polskie Linie Kolejowe SA,

- za zabezpieczenie techniczne: Pracowni Rowerowej Roztocze.

Dziękujemy również KGW Oseredek za przygotowanie poczęstunku na trasie rajdu.

Szczególne wyrazy wdzięczności składamy Krzysztofowi Malcowi, naszemu niezawodnemu przewodnikowi oraz pracownikom Muzeum Regionalnego im. Janusza Petera za pomoc przy organizacji wydarzenia.

Rajd zakończył się piknikiem, na którym odbył się koncert zespołu JedxSdr.

Ziołowe Skarby późne lato -początek jesieni

Nazywam się Edyta Kuźniarska i kocham zioła.

Jestem właścicielką małej manufaktury pod nazwą Ziołowe Skarby RHD.

Pasjonatka tańca, prowadzę zajęcia tańca ZUMBA jako instruktor.

Zima za pasem, więc na zewnątrz robi się coraz chłodniej. Sezon na bogate zbiory ziół już za nami. Nie należy jednak zapominać, że również jesień obfituje w cenne surowce. Schyłek roku to czas na zapełnienie ziołowych spiżarni przede wszystkim owocami, bulwami i korzeniami.

Wrzos zwyczajny, wrzos pospolity (*Calluna vulgaris*)

Wrzos zwyczajny to popularny zimozielony krzew, rosnący w większej części Europy i Ameryki Północnej. Jego botaniczna nazwa to *Calluna vulgaris*. Charakteryzuje się jasnofioletowymi, drobnymi kwiatami. Wrzos jest bardzo wytrzymały i ma silne zdolności regeneracyjne. Stosowany jest w leczeniu zakażeń dróg moczowych i łagodzeniu stanów zapalnych.

Aby wrzos mógł pełnić funkcje lecznicze, należy zbierać jego kwiaty i kwitnące końcówki rośliny. Najlepszą porą jest czas kwitnienia wrzosu – późnym latem i jesienią. Roślina lecznicza, jaką jest wrzos, znalazła zastosowanie zewnętrznie, jak i wewnętrznie. W medycynie naturalnej i ziołowej wrzos stosuje się:

- na bezsenność – filiżanka herbaty z kwiatów wrzosu działa uspokajająco; w leczeniu nerek i dolnych dróg moczowych – kamienie nerkowe mogą być leczone naparem z wrzosu, dzięki działaniu rozkurczowym i moczopędnym;
- na depresję – zmniejsza napięcie nerwowe;
- na niestrawność – stosowany do łagodzenia bólów brzucha jest alternatywą dla tradycyjnych leków podrażniających błonę śluzową żołądka i jelit;

- na problemy skórne – picie regularnie herbaty z kwiatu wrzosu działa łagodnie przeciwzapalnie i oczyszczająco;
- na przeziębienia i kaszel – efekt wykrztuśny przypisywany herbacie wrzosowej pomaga w leczeniu chorób układu oddechowego;
- na leczenie zakażeń dróg moczowych – wyniki badań in vitro wykazują duży potencjał wrzosu jako naturalnego środka przeciwbakteryjnego.

Popularna kiedyś wrzosówka, czyli nalewka z wrzosu była robiona z miodu wrzosowego, alkoholu, soku z cytrusów. Często używana do smarowania bolących stawów, miała przynieść ukojenie w bólu.

Ślaz dziki, ślaz leśny (*Malva sylvestris* L.)

W celach leczniczych wykorzystywany jest głównie kwiat ślazu (*Malvae sylvestris flos*), rzadziej liść (*folium*). Ślaz dziki stosowany jest w stanach zapalnych górnych dróg oddechowych i w przeziębieniu z objawami suchego kaszlu, chrypki i kataru. Dodatkowo wspomaga układ pokarmowy przy zaparciach (również w postaci lewatyw), biegunkach, wrzodach żołądka i dwunastnicy, a także wspiera trawienie. Pomoc-

niczo stosowany jest w niezżytach dróg moczowych. *Malva sylvestris* ma zastosowanie w okładach na rany, wrzody i egzemy, a także w kąpielach. Wodne wyciągi mogą być używane do płukania jamy ustnej i gardła oraz do irygacji przy upławach i nadżerkach. Wyciągi ze ślazu mogą być stosowane u niemowląt, małych dzieci i osób starszych.

Co ciekawe, na podstawie wykopalisk archeologicznych na terenie Polski udowodniono, że ludzie z około 550 r. p.n.e. znali i wykorzystywali właściwości lecznicze i walory smakowe ślazu dzikiego. Roślina była traktowana jako jarzyna lub dodatek do sałatek. Pędy i młode liście były bazą do stworzenia zupy ziołowej. Wzmianki o spożywaniu ślazu znajdują się już w księdze Hioba.

W sztuce wizerunek ślazu dzikiego, obok prawoślaza lekarskiego, można odnaleźć w działach Wyspiańskiego. W literaturze pisał o nim Dioskurides. Napar ze ślazu wykonuje się poprzez zalanie 350 ml wrzątku 1–2 łyżek kwiatów ślazu i pozostawienie ich pod przykryciem przez 15 minut. Po odcedzeniu można stosować leczniczo. Pić ok. 30 ml 3 razy dziennie po jedzeniu w celu leczenia suchego kaszlu i chrypki lub płukać naparem gardło.

Innym sposobem przygotowania płukanki na stany zapalne jamy ustnej i gardła jest zmieszanie po 50 g kwiatów: ślazu, lipy, krwawnika z taką samą ilością liści szaławii. Jedną łyżkę powstałej mieszanki należy zalać szklanką wrzącej wody i pozostawić pod przykryciem na 15 minut. Następnie zdjęć pokrywkę, pozostawić na kolejne 10 minut i przecedzić.

Odvary są zalecane w stanach zapalnych przełyku i żołądka, a także w zaparciach, szczególnie u osób starszych i otyłych. Odwar przygotowuje się poprzez zalanie 2 łyżek kwiatów i 1 łyżki liści ślazu 2 szklankami wody. Takie połączenie gotuje się przez 3–5 minut. Powstały płyn po wystudzeniu należy pić po podzieleniu na dwie porcje.

Wyciąg można stosować zewnętrznie przy atopowym zapaleniu skóry. Działa regenerująco na skórę, przeciwzapalnie i przeciwświądowo. Do przygotowania kąpieli ślazowej należy użyć garści rozdrobnionych liści i kwiatów ślazu i połączyć z 3–4 łyżkami kwiatów lipy (zamiennie z kwiatami krwawnika lub kwiatostanami rumianku). Przygotowaną mieszankę zalać 2 litrami wrzątku i pozostawić na godzinę macerację pod przykryciem. Następnie doprowadzić do wrzenia, jednocześnie nie pozwalając na gotowanie się zawartości, a potem przelać do wanny. Uzupełnić wannę do 1/3 objętości. Kąpiel powinna mieć temperaturę 36–38°C i trwać 10–20 minut.

Kalina koralowa (*Viburnum*)

Kalina koralowa to nieco zapomniany i niedoceniany obecnie krzew, który ma wiele cennych składników oraz właściwości prozdrowotnych i leczniczych. Gdzie go spotkasz? Kalina rośnie dziko w lasach i na obrzeżach rzek oraz łąk. **Z tych miejsc nie wolno jednak zbierać jej owoców i kory bez specjalnego pozwolenia** – kalina jest pod częściową ochroną. Można natomiast zbierać owoce i kwiaty kaliny w parkach i ogrodach, gdzie sadzona jest jako roślina ozdobna. Surowcem zielarskim są kora, kwiat i owoce kaliny. Owoce zbiera się we wrześniu i październiku, zaś korę i kwiaty kaliny koralowej pozyskuje się wczesną wiosną. W przemyśle farmaceutycznym korzysta się głównie z kory kaliny koralowej – *Cortex Viburni opuli (prunifolii)*. Owoce i korę kaliny koralowej suszy się w temperaturze nie wyższej niż 40 stopni Celsjusza. Owoce należy uprzednio przemrozić. Kalina koralowa ma działanie rozkurczające na mięśnie gładkie przewodu pokarmowego oraz na mięśnie macicy. Działa też uspokajająco i hamuje krwawienia. Oprócz tego kalina koralowa ma właściwości wzmacniające naczynia krwionośne – uszczelnia ich ściany i zapobiega pękaniu. Działa przeciwzapalnie, zmniejsza wysięki i obniża ciśnienie krwi. Ma też działanie moczopędne i pobudza metabolizm oraz usuwanie z organizmu toksyn, dzięki czemu pomaga go odtruwać i łagodzi obrzęki. Preparaty oraz domowe przetwory (sok, dzemy, nalewka) z kaliny są pomocne w przypadku żylaków kończyn i odbytu oraz plamic naczyń. Stosuje się je przy skąpomoczach, reumatyzmie i artretyzmie. Flawonoidy zawarte w kalinie działają antyoksydacyjnie i przeciwmiażdżycowo. Obniżają też poziom „złego” cholesterolu we krwi. Napar z owoców lub kwiatów kaliny zażywać można z dodatkiem soku malinowego – będzie wówczas smaczniejszy i jeszcze bardziej wartościowy pod względem leczniczym. Kalina koralowa, a konkretnie jej owoce, to doskonały surowiec na domowe przetwory i nalewkę. Można z nich

robić smaczne dżemy, marmolady i konfitury albo upiec z ich dodatkiem ciasto. Saponina zawarta w surowych owocach kaliny koralowej jest w większych ilościach trująca. Owoce można spożywać po przemrożeniu i po obróbce termicznej. Odwar z owoców kaliny należy gotować przynajmniej 10–15 minut. Po tym czasie nie zawiera saponin i można go bezpiecznie stosować. Napar z kaliny można postodzić miodem. Obróbka termiczna nie pozbawia owoców kaliny cennych właściwości – nadal są bogatym źródłem błonnika pokarmowego (pektyn), antocyjanów i flawonoidów.

Przepis na syrop z kaliny koralowej wzmacniający odporność:

- około 1 kg owoców kaliny (jeśli nzebierasz mniej lub więcej, to przelicz proporcje)
- 3 łyżki suszonej skórki pomarańczy bez cukru
- około 1 szklanka cukru trzcinowego nierafinowanego lub miodu
- 0,5 szklanki wody

Przygotowanie:

Owoce przepłucz na sicie i przełóż do dużego garnka, dodaj skórkę pomarańczy. Polej wodą i duś aż się rozpadną (15–20 minut). Mieszaj co jakiś czas, aby się nie przypaliły. Jeśli trzeba dolej trochę wody. Rozprażone owoce przetrzyj przez sito lub specjalną przecieraczkę do warzyw.

Miąższ oddzielony od pestek i łyżek przełóż do garnka i dodaj cukru do smaku. U nas wyszło około 1 szklanki. Całość zagotuj i niech się gotuje aż cukier się całkowicie rozpuści (5–10 minut).

Gotowy syrop przełóż do wyparzonych słoiczków, dobrze zakręć i pasteryzuj około 15–20 minut. Po wyjściu z kąpieli wodnej postaw do góry dnem i zostaw do ostygnięcia.

Źródła:

1. Mateusz Emmanuel Senderski „Prawie wszystko o ziołach i ziołolecznictwie” Podkowa Leśna 2017r.
2. Ruta Kowalska „O czym szumią zioła” Wydanie II, zmienione. Grabowo 2021r.
3. Łukasz Łuczaj „Dzikie rośliny Jadalne” Wydanie II, poszerzone. Chemigrafia 2004r.
4. Patrycja Machątek „Magia polskich ziół” Znak Koncept Kraków 2022r.
5. ALEKSANDER Ożarowski, Wacław Jaroniewski „Rośliny lecznicze i ich praktyczne zastosowanie” Wydanie II, IWZZ Warszawa 1989.

Tekst: Edyta Kuźniarska Ziołowe Skarby. Absolwent SGGW na kierunku „Rośliny i surowce roślinne dla zdrowia właściwości i zastosowanie w Warszawie. Uczestnik kursu Zielarz–Fitoterapeuta w Instytucie Zielarstwa Polskiego i Terapii Naturalnych w Warszawie

SPORT

Sukces młodych piłkarzy Tomasovii

W dniach od 3 do 5 lipca 2024 r. w Reńskiej Wsi w województwie opolskim rozgrywany był Finał Centralny LZS w piłce nożnej chłopców „Mała Piłkarska Kadra CzeKa” im. Marka Procyszyna. Wśród uczestników po wygraniu eliminacji wojewódzkich znaleźli się trampkarze młodzi Tomasovii (rocznik 2011/2012), których trenerem jest Artur Jaremko. Młodzi piłkarze Tomasovii od sezonu 2023/2024 występują w I lidze wojewódzkiej.

W eliminacjach grupowych Tomasovia rozgromiła „Metalowiec” Łambinowice 17:0 i pwnie wygrała z MKS „Wkra” Żuromin 4:1. Dwa wysokie zwycięstwa sprawiły, że nasz zespół awansował do fazy pucharowej z pierwszego miejsca w grupie, gdzie w ćwierćfinale czekał na nich zespół LKS Dziwogóra z województwa opolskiego. Podopieczni trenera Jaremko nie dali szans swoim przeciwnikom, gromiąc ich, aż 8:0, co jednocześnie oznaczało awans do półfinału. Niestety w półfinale

lepsi okazali się gracze LKS Ślesin z województwa wielkopolskiego wygrywając 3:1. Jak się niebawem okazało po pasjonującym finale zakończonym serią rzutów karnych Wielkopoleanie wygrali cały turniej. Tym sposobem Tomasovii pozostała walka o 3 miejsce. W tak zwanym małym finale rywalami naszych piłkarzy była drużyna z grupy Wkra Żuromin i tak jak wcześniej, tak i teraz górą byli tomaszowianie wygrywając 3:0 (bramki zdobyli: Maciej Wawrzusiszyn, Michał Kiper i Karol Grzyb), którzy tym samym wywalczyli medale z brązowego kruszcu, a Karol Grzyb został wybrany najlepszym zawodnikiem całego turnieju.

Tomasovia grała w składzie: Klaudiusz Jaremko, Jakub Litwińczuk, Maciej Wawrzusiszyn, Michał Mokrzyński, Maciej Czyż, Adam Huba, Karol Grzyb, Michał Kiper, Jakub Chmielewski, Michał Borsuk, Tobiasz Cimerman, Maciej Kuczyński. Trener: Artur Jaremko.

Nasz zespół zagrał w składzie: Klaudiusz Jaremkó, Jakub Litwińczuk, Maciej Wawrzusiszyn, Michał Mokrzyński, Maciej Czyż, Adam Huba, Karol Grzyb, Michał Kiper, Jakub Chmielewski, Michał Borsuk, Tobiasz Cimerman, Maciej Kuczyński. Trener: Artur Jaremkó.

Czwartek 4 lipca mecze grupowe:

Tomasovia – Metalowiec Łambinowice (Opolskie) **17:0**
Bramki: Jakub Chmielewski (pięć), Karol Grzyb (cztery), Michał Kiper (dwie), Maciej Kuczyński (dwie), Adam Huba (dwie), Maciej Wawrzusiszyn, Michał Mokrzyński.

Wkra Żuromin (Mazowieckie)– **Tomasovia 1:4**
Bramki: Michał Kiper (dwie), Karol Grzyb, Jakub Chmielewski.

Piątek 5 lipca:

Ćwierćfinał **Tomasovia** – LZS Dziwogóra (Zachodniopomorskie) **8:0**

Bramki: Michał Kiper (trzy), Maciej Kuczyński (dwie), Karol Grzyb, Maciej Wawrzusiszyn, Michał Borsuk.

Półfinał **Tomasovia** – SMS APR Ślesin (Wielkopolskie) **1:3**

Bramka: Michał Kiper.

Sobota 6 lipca:

Mecz o III miejsce **Tomasovia** – Wkra Żuromin (Mazowieckie) **3:0**

Bramki: Maciej Wawrzusiszyn, Michał Kiper, Karol Grzyb

Strzelcy bramek w turnieju dla Tomasovii:

Michał Kiper – 9

Karol Grzyb – 7

Jakub Chmielewski – 6

Maciej Kuczyński – 4

Maciej Wawrzusiszyn – 3

Adam Huba – 2

Michał Borsuk – 1

Tekst: Robert Czyż

HISTORIA

80. rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego

Wybuch powstania w Warszawie ustalono na Godzinę „W” – 1 sierpnia 1944 o godz. 17:00. Pomimo trudności w uzbrojeniu osób gotowych do walki, w tym dniu Warszawa stanęła do boju o wolną Polskę.

W rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego oddajemy hołd wszystkim Poległym Polakom – odważnym bohaterom, którzy oddali swoją teraźniejszość za nasze jutro.

Chwała Bohaterom!!!!

Z okazji 80. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego w Tomaszowie Lubelskim odbyły się uroczystości upamiętniające to ważne wydarzenie.

Przy pomniku Żołnierzy Armii Krajowej złożono wieńce oddając hołd bohaterom tamtych dni.

Następnie w Parku Miejskim mieszkańcy mogli uczestniczyć w koncercie pieśni powstańczej i patriotycznej, który dostarczył wielu wzruszeń i refleksji. To była piękna i wzruszająca uroczystość, która przypominała nam o znaczeniu wolności i patriotyzmu.

W wydarzeniach uczestniczyli m.in.: przedstawiciele Powiatu Tomaszowskiego: Witold Pitura – Przewodniczący Rady Powiatu Tomaszowskiego i Henryk Karwan – Starosta Tomaszowski, Tomasz Zieliński – Poseł na Sejm RP, władze Miasta Tomaszów Lubelski: Wojciech Żukowski – Burmistrz Miasta i Renata Miziuk – Zastępca Burmistrza oraz mieszkańcy.

SPOŁECZEŃSTWO

Państwo Liubow i Marian Dziurowie z dyplomem uznania od Marszałka Województwa Lubelskiego

W dniu 29.08.2024 r. rodziny zastępcze zawodowe z terenu powiatu tomaszowskiego oraz **Pani Katarzyna Kyć** Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Lubelskim i **Pani Marta Harbuz** starszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej wzięły udział w obchodach Wojewódzkiego Dnia

Rodzin, które odbyły się w Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie.

W wydarzeniu zorganizowanym przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie uczestniczył Pan Jarosław Stawiarski Marszałek Województwa Lubelskiego oraz Pan Zbigniew Wojciechowski Wicemarszałek Województwa Lubelskiego.

Celem obchodów, które przybrały już charakter cykliczny jest promowanie wartości rodziny oraz integracja międzypokoleniowa.

Podczas uroczystości Dyplomem Uznania Marszałka Województwa Lubelskiego zostali wyróżnieni **Państwo Liubow i Marian Dziura**. Małżonkowie od lipca 2015 r. pełnią

funkcję rodziny zastępczej zawodowej. Są zgodnym małżeństwem, osobami życzliwymi i wrażliwymi na los dzieci. Państwo Dziura przez okres ponad 8 lat pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej zapewni opiekę 12 dzieciom. W lutym 2022 r. tuż po wybuchu wojny na Ukrainie Państwo Dziura zapewni opiekę nastolatkowi w wieku 17 lat, który samodzielnie przybył do Polski z Charkowa. Małżonkowie nie wahali się podjąć opieki nad nastolatkiem z traumą wojenną i innymi trudnymi doświadczeniami.

Aktualnie w powiecie tomaszowskim funkcjonują cztery rodziny zastępcze zawodowe. W roku 2024 r. szkolenie ukończyła jedna rodzina zastępcza, która w sierpniu bieżącego roku zapewniła opiekę noworodkowi.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Lubelskim stale prowadzi nabór kandydatów na rodziny zastępcze. Kandydaci mają zapewnione nieodpłatne szkolenie, badania psychologiczne oraz staż zawodowy. Po zawarciu umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej, rodzina zostaje objęta wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, korzysta z pomocy specjalistycznej, otrzymuje wsparcie finansowe i inne formy pomocy zależnie od potrzeb i trudności z jakimi się spotyka.

Osoby, które rozważają możliwość stworzenia rodziny zastępczej i chcą **PODAROWAĆ DOM**, chociaż jednemu dziecku serdecznie zapraszamy do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Lubelskim, ul. Lwowska 68, gdzie

pracownicy udzielają szczegółowych informacji w tematyce pieczy zastępczej, odpowiedzą na wszelkie pytania i wątpliwości.

Zachęcamy również do kontaktu pod nr tel. 84 664 35 90 wew. 83, kom. 515068889

Powiatowy weekend z historią

Powiatowy Weekend z Historią, który obfitował w wiele ciekawych wydarzeń rozpoczęliśmy 10 sierpnia potańcówką zorganizowaną przy Muzeum Regionalnym w Tomaszowie Lubelskim, która wprowadziła wszystkich w klimat nadchodzących dni. Następnego dnia, 11 sierpnia, świętowaliśmy Dzień Wojska Polskiego, gdzie główną atrakcją była wystawa współczesnego sprzętu wojskowego. Uczestnicy mieli okazję zapoznać się z nowoczesnym wyposażeniem, za co serdeczne podziękowania kierujemy do 19. Lubelskiej Brygady Zmechanizowanej, 19. Nadbużańskiej Brygady Obrony Terytorialnej w Chełmie, 192. Batalionu Obrony Pogranicza, które udostępniły sprzęt.

Podczas pikniku obecne było również Wojskowe Centrum Rekrutacji z Zamościa, które zorganizowało mobilny punkt rekrutacyjny, promując służbę wojskową wśród mieszkańców powiatu tomaszowskiego. Dziękujemy także Gminie Telatyn za przygotowanie stoiska promocyjnego oraz za ich aktywne uczestnictwo w wydarzeniu. Wielkie podziękowania składamy przedstawicielom klasy wojskowej II Liceum Ogólnokształcącego im. gen. Władysława Sikorskiego w Tomaszowie Lubelskim za zorganizowanie atrakcji dla dzieci, a także KGW Macierzanki z Rogóźna za przepyszną wojskową grochówkę, którą częstowano uczestników.

11 sierpnia 2024 r. przy Muzeum Regionalnym w Tomaszowie Lubelskim odbył się „Piknik Ku Pamięci Bohaterów”. Wydarzenie przyciągnęło wielu mieszkańców i gości, którzy chcieli oddać hołd bohaterom i wziąć udział w lekcji żywej historii. Kluczową atrakcją była inscenizacja potyczek z 1920 roku, przygotowana przez lokalne grupy rekonstrukcyjne. Oprócz tego, uczestnicy mieli okazję zobaczyć namiastkę polskiego obozu kawaleryjskiego oraz obozu bolszewickiego.

Specjalnie przygotowana strefa wiejska z początku XX wieku pozwoliła lepiej zrozumieć codzienne życie tamtych czasów. Warsztaty tradycyjnych rzemiosł, takich jak tworzenie bukietów zielnych, pieczenie podpłomyków czy haftowanie regionalnych wzorów, były nie tylko atrakcją, ale i cenną lekcją dla młodszych pokoleń.

Podczas Pikniku dzieci i młodzież mogły spróbować swoich sił w kuchni, przygotowując tradycyjne potrawy z okresu bitwy warszawskiej, a także poznać dawne metody prania. Warsztaty wyrabiania masła oraz zajęcia zielarskie cieszyły się ogromnym zainteresowaniem, podobnie jak strefa gier i zabaw, gdzie dzieci mogły spróbować swoich sił w klasycznych grach podwórkowych oraz nauce jazdy konnej.

„Piknik Ku Pamięci Bohaterów” był niezwykle udanym wydarzeniem, które połączyło edukację z zabawą i umożliwiło uczestnikom przeniesienie się w czasie, jednocześnie wzmacniając więzi społeczne. Dziękujemy wszystkim zaangażowanym w organizację tego wyjątkowego wydarzenia, w tym Grupie Rekonstrukcji Historycznej Ludności Cywilnej Tomaszów Lubelski, Tomaszowskiemu Szwadronowi im. 1-go Pułku Kawalerii Ochrony Pogranicza, Stowarzyszeniu Moje Nowosiółki, Klubowi Miłośników Historii, Muzeum Regionalnemu im. Janusza Petera, Pani Magdzie Umińskiej, Hulaj Duszo, Samodzielnemu Publicznemu Zespołowi Opieki Zdrowotnej w Tomaszowie Lubelskim, Stowarzyszeniu Kobiety po Leczeniu Raka Piersi „Tomaszowskie Amazonki”, Polskiemu Stowarzyszeniu Diabetyków Koło Powiatowe w Tomaszowie Lubelskim, Tomaszowskiemu Domowi Kultury, Zarządowi Dróg Powiatowych w Tomaszowie Lubelskim, Miejskiemu Zarządowi Dróg w Tomaszowie Lubelskim.

Podczas Powiatowego Weekendu z Historią nie zabrakło muzycznych wrażeń, które dostarczyła Arti Sentemo – Kameralna Orkiestra Akordeonowa, prowadzona przez doświadczonego dyrygenta Zbigniewa Czuryłę. Młodzi artyści zaprezentowali swoje niezwykłe umiejętności, które wprowadziły publiczność w wyjątkowy nastrój. Koncert orkiestry spotkał się z entuzjastycznym przyjęciem i stał się jednym z najważniejszych punktów programu.

Turysta Poleca

Mikrowycieczka (dla leniwych i nie tylko) – cz. I okolice Tomaszowa Lubelskiego

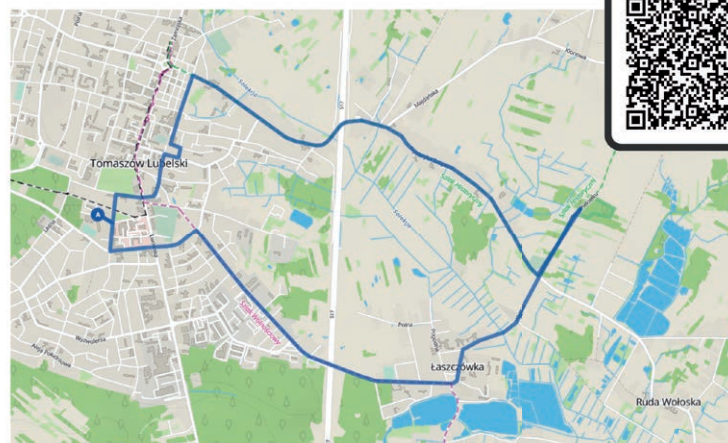
Zatytułowałam ten mini przewodnik, jako dla leniwych, trochę przekornie. Jest to moja subiektywna propozycja dla osób, które mają problemy ze zdrowiem i nie mogą sobie pozwolić na dłuższe wyprawy, albo dla rodziców, którzy nie są typem podróżnika wyprawiającego się z niemowlakiem w skaliste góry. Jest to propozycja na leniwe, niedzielne popołudnie i niewymagające „nacieszanie się” naturą i pięknymi widokami.

A więc do dzieła! Ja startuję z Tomaszowa Lubelskiego, i jeśli ktoś ma też taką możliwość, to można zamienić proponowany tu przeze mnie samochód, na własne nogi, wtedy już nie będzie to mikrowycieczka, a pełnoprawna wyprawa (od 3,5 do 5 km, w zależności od miejsca startu). Także polecam. Wróćmy do opcji dla zmotoryzowanych. Naszym celem jest dotarcie do rezerwatu geologicznego „Piekietko”. Możemy tam dotrzeć z Tomaszowa kierując się na miejscowość Ruda Wołoska – Przeorsk, albo od rynku w ulicę Chopina, albo ulicą Rolniczą przez Łaszczówkę. Bez względu na punkt startu, docieramy do skrzyżowania dróg prowadzących w kierunku Rudy Wołoskiej i Łaszczówki. Punktem orientacyjnym jest cmentarz parafialny, przy którym zostawiamy samochód, a dalej udajemy się pieszo.

Zaczynamy krótki spacer, ok. 0,5 km, w kierunku rezerwatu, drogą szutrową. Droga jest na tyle wygodna, że można się udać na nią z wózkiem, trzeba jednak liczyć się z wybojami i dużym zapyleniem, zwłaszcza w suche dni. Osobiście polecam nosidła dla maluchów, jest obecnie bardzo duży ich wybór. Dla mnie zawsze taki spacer jest małą podróżą sentymentalną do lat dziecięcych, kiedy odwiedzałam to miejsce w celach różnych prac polowych, np. zbierania ziemniaków. Z tego czasu pamiętam zupełnie inny krajobraz tej okolicy, a było to ok. 30 lat temu. Ówczesna droga prowadząca na „Piekietko” była baaardzo piaszczysta, nie raz bałam się, że w tym piachu ugrzęźnie wóz. Piach latem był mocno rozgrzany. Jedyne zarośla, drzewa, to było wspomniane „Piekietko” i samotna topola przy drodze, która wyznaczała, dla mnie, połowę drogi do lasku, w upalny dzień. W tomaszowskim muzeum znajdu-

"Turysta poleca": Katarzyna Warmińska - Mazurek - Mikrowycieczka (dla leniwych i nie tylko) – cz. I okolice Tomaszowa Lubelskiego

SCAN ME

je się zdjęcie z lat 50. XX w., na którym kamienie obrosnięte są jedynie chwastami i niewielkimi krzakami. Taki widok utrwalił na jednym ze swoich obrazów doktor Janusz Peter. Dziś okolica wygląda zupełnie inaczej.

A więc co w tym „Piekietku” można zobaczyć? No cóż, diabelskie kamienie. Dziś wiemy, że są to głazy, fragmenty lokalnego piaskowca, utworzonego w okresie paleo- i neogenu, nie tak jak kiedyś sądzono, że zostały tu przyniesione przez lodowiec. Jest ich blisko 70, jednak część ukryta jest częściowo, bądź całkowicie w ziemi. Ale historii diabelskich kamieni, bardziej malowniczych jest kilka. Jedną z nich mówi, oczywiście o diable, który pod postacią wesołego parobka, starał się o względy miejscowej piękności. Ta poznała się jednak na prawdziwej naturze absztyfikanta i odrzuciła jego zaloty. Urażony kochanek, a do tego diabeł!, nie mógł tak pozostawić tej zniewagi. Postanowił się zemścić i w dniu ślubu swojej ukochanej zrzucił na kościół, w którym miała się odbyć uroczystość, wór ogromnych kamieni. Na szczęście czarci plan zniweczyło pianie kura,

zapowiadające poranne słońce, w którego promieniach spłonęła diabelska moc, a porzucone kamienie zostały w miejscu, które dziś nazywamy „Piekietkiem”. Rezerwat nie jest duży, można go obejść wokół lub posiedzieć na jednym z głązów i pokontemplować naturę. Ostrzegam tylko, aby nie odwiedzać tego miejsca o północy i w samo południe, bo ponoć czart ciągle tam straszy.

Jeżeli po spacerze po lesie zostanie siła i ochota, można udać się drogą dalej, ok. 0,5 km, w kierunku Majdanu Górnego i Chorążanki. Tam poruszając się wzdłuż drogi asfaltowej można podziwiać piękną panoramę Tomaszowa. Jeśli decydujemy się na tę opcję, pamiętajmy, że w drodze powrotnej do parkingu, czeka nas do pokonania trasa ok. 1 km. Istnieje też możliwość podjechania samochodem pod sam rezerwat.

Zachęcam do leniwego spaceru o każdej porze roku jest tam pięknie.

Autor: Katarzyna Warmińska-Mazurek

Rowerem po Roztoczu

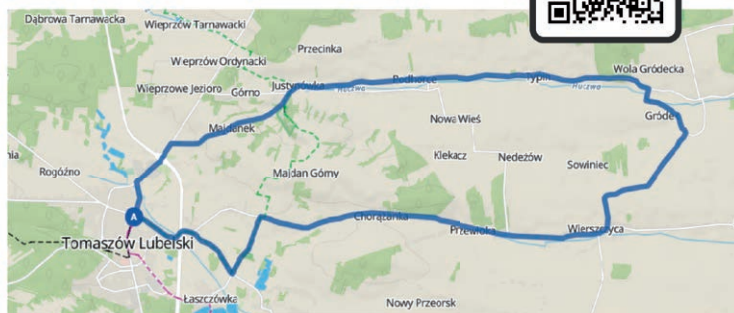
ciekawych miejsc, poznać nowych ludzi i niejednokrotnie posmakować regionalnych przysmaków przygotowanych przez Panie z koła gospodyń. Ja cenię sobie również wyjazdy w mniejszym gronie, w towarzystwie przyjaciół, rodziny, a nawet samodzielnie. Zależnie od sprawności fizycznej można wybrać trasę łatwiejszą, bądź bardzo trudną, krótką i dłuższą.

Chciałabym polecić czytelnikowi trasę przez Roztocze, którą przemierzam, aby się zrelaksować po całym dniu, spojrzeć na zachód słońca. Można też wybrać się rano, najlepiej podczas weekendu, kiedy ruch na drodze jest mniejszy, aby spojrzeć na wschód słońca i nabrać energii na kolejny tydzień. Trasa prowadzi przez gminę Tomaszów Lubelski oraz gminę Jarczów nawierzchnią asfaltową, jednak ruch na tej trasie jest umiarkowany.

Wyjeżdżamy z Rynku w Tomaszowie Lubelskim udajemy się ul. Zamojską w kierunku Zamościa, na skrzyżowaniu skręcamy w ul. Łaszczowiecką i jedziemy przez rondo w kierunku Hrubieszowa. W miejscowości Sabaudia kierujemy się na prawo na Majdanek. Pod drogą mijamy Białą Górę ze ścieżką edukacyjną. Tutaj możemy zjeść coś smacznego w restauracji Medno lub wypić lemoniadę lawendową. Następnie jedziemy w kierunku miejscowości Justynówka, Podhorce.

Na tej trasie mijamy przydrożne kapliczki, figury, krzyże. Są one często zadbane, przyozdobione. W maju możemy spotkać zgromadzonych przy nich mieszkańców, którzy odprawiają majówki. Jest to niestety coraz rzadszy widok.

„Turysta poleca”: Marta Harbuz – Rowerem po Roztoczu

Nikogo nie trzeba przekonywać, że Roztocze jest atrakcyjną krainą geograficzną dla miłośników rowerów i pieszych wędrówek. W ostatnich latach popularne stały się rajdy rowerowe, podczas których można zobaczyć wiele

Każdy przydrożny krzyż, kapliczka ma własną historię, fundatora. Stawiane były one w dowód wdzięczności za doznane łaski lub wznoszono je w określonej intencji. Miały chronić przed chorobą, pożarem i powodzią.

W miejscowości Podhorce po prawej stronie na wzniesieniu znajduje się kościół pod wezwaniem Matki Bożej Częstochowskiej ze schodami nawiązującymi do Ratusza w Zamościu. Historia tego obiektu sakralnego jest interesująca i można poczytać o niej na stronie parafii (<https://podhorce.zamojskolubaczowska.pl/html/historia.html>).

Z Pohorzec udajemy się w kierunku wsi Typin. Znajduje się tu drewniany młyn motorowy, który był czynny do 2010 r. Z sentymentem wspominam jak dziadek zabierał mnie z bratem właśnie do tego młyna, gdzie robiono mąkę, osypkę dla zwierząt. Z perspektywy dziecka wszystko wydawało się takie ogromne. Utkwił mi też w głowie obraz wuja Józefa Majdańskiego ubranego na biało, obsypanego mąką, który prowadził ten młyn.

Na końcu miejscowości przejeżdżamy przez las mieszany Bukowiec. Las jest o tyle ciekawy, że znajduje się w nim unikalny rezerwat lip. Las ten był mi znany od dzieciństwa, gdyż tata niejednokrotnie opowiadał o wyprawach do Bukowca. Jednak dopiero dzięki Panu Karolowi Jańczukowi z Nadleśnictwa Tomaszów Lubelski, który jest pomysłodawcą i organizatorem Roztoczańskich Szlaków, tak naprawdę poznałam ten las, rezerwat lip i ujrzałam żołąny.

Za lasem zaczyna się miejscowość Wola Gródecka. I tu polecam skręcić w najbliższą drogę w prawo, tuż za przystankiem autobusowym, żeby tą drogą dojechać do wsi Gródek. Tu przejeżdżamy obok miejscowego Kościoła pod wezwaniem Św. Anny. Następnie na skrzyżowaniu skręcamy w prawo w kierunku miejscowości Wierszczyca. Tutaj droga prowadzi przez pola, nie ma żadnych zabudowań. Teren jest urozmaicony, z licznymi wzniesieniami, a na polach są obecne ogromne wiatraki. Widoki są tu ciekawe, a wiosną kwitną pięknie rzepak.

Następnie kierujemy się drogą na dół i na skrzyżowaniu skręcamy w prawo kierunkowskaz na Tomaszów Lubelski. Tu też zaczyna się ścieżka rowerowa, która prowadzi przez dwie miejscowości Wierszczyca i Przewłoka. Kręcimy kilometry przez te miejscowości, gdzie mijamy liczne zabudowania z ogródkami kwiatowymi, które niezmiernie cieszą oko. Z Przewłoki udajemy się na Majdan Górny w kierunku Tomaszowa. Przed Tomaszowem skręcamy w lewo drogę asfaltową i dojeżdżamy do rezerwatu Piekietko. Tam możemy chwilę odpocząć, pospacerować po lesie. Następnie udajemy się w kierunku Tomaszowa Lubelskiego, tj. na najbliższym skrzyżowaniu skręcamy w prawo i ulicami Szopena i 29 Listopada dojeżdżamy na Rynek do ławeczki doktora Janusza Petera.

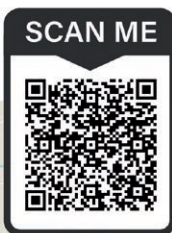
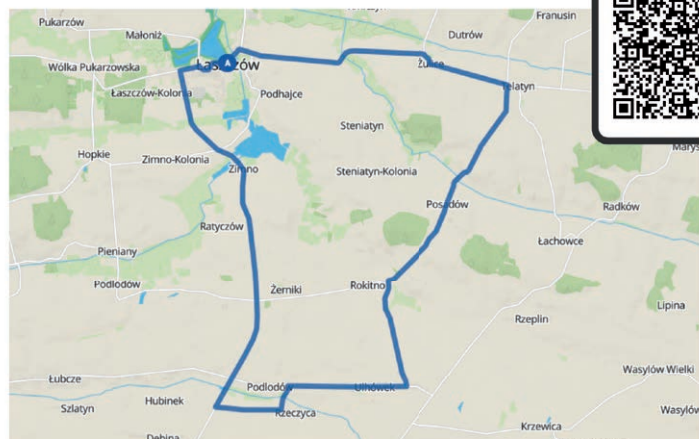
Zachęcam do aktywności rowerowej i życzę miłego kręcenia.

Autor: Marta Harbuz

Trasa rowerowa do serca Grzędy Sokalskiej

"Turysta poleca": Sławomir Litkowiec: Trasa rowerowa do serca Grzędy Sokalskiej

Zapraszam Państwa w podróż rowerową po otwartej i gościnnej przestrzeni Grzędy Sokalskiej. Naszą wędrówkę rozpoczniemy w Łaszczowie, odwiedzimy gm. Telatyn i gm. Ułhówek, aby powrócić okrężną drogą do miasteczka nad Huczwą. Wyznaczona trasa liczy ok. 33 km.

22 stycznia 1549 r. we wtorek po św. Agnieszce, król Zygmunt August w Piotrkowie Trybunalskim wydał dokument w którym zezwolił Aleksandrowi Łaszczowi h. Prawda z Tuczap, zamienić jego grunt w dziedzicznej wsi Domaniz na miasto o nazwie Prawda. Zbudowano je na niewielkiej wyspie położonej pośród bagien rzeki Huczwy. Miasteczko zaczęło się bardzo dynamicznie rozwijać i już w drugiej połowie XVI w. powstała tu pierwsza drukarnia na Zamojszczyźnie, która odegrała doniosłą rolę w rozwoju polskiej kultury doby odrodzenia i przyczyniła się do upowszechnienia książki, piśmiennictwa i narodowego języka. Dlatego przed wyruszeniem w dalszą drogę lub po jej zakończeniu, warto zwiedzić sam Łaszczów i jego liczne zabytki, m.in. pozostałości zespołu zamkowego z XVI w (późniejsza synagoga).

Z Łaszczowa udajemy się na wschód w stronę Telatyna. Wyjeżdżając z miasteczka mijamy po lewej stronie cmentarz założony w XVIII w., a po prawej również XVIII wieczną kolumnę ze zniszczoną podczas burzy figurą św. Tekli, związaną z zakonem jezuitów. Po drodze podziwiamy po-faktdowaną rzeźbę Grzędy, którą tworzą liczne garby terenowe. Taki widok towarzyszyć nam będzie przez całą trasę. Po 5 km docieramy do Żulic, gdzie swoje dzieciństwo spędził znany nam z popularnego programu telewizyjnego lat 90.XX w. „Pieprz i wanilia” – Tony Halik. Żulice to mała miejscowość z bogatą wielokulturową historią. Obok siebie żyli tu Polacy, Ukraińcy, Żydzi. Od 1732 r. wsią władał Niemiec, generał wojsk saskich – Antoni Geschau, a po nim Ormianin, baron Ignacy Hadziewicz. W Żulicach możemy zobaczyć klasycystyczny dwór z pocz. XIX w. i kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego. W 1941 r. istniał w Żulicach obóz dla jeńców radzieckich, na obszarze którego w nieludzkich warunkach zmarły setki czerwonooarmistów i ludność cywilna. Następnie jadąc dalej, kierujemy się na wschód do Telatyna, przez który w średniowieczu i później z mniejszym natężeniem do końca XVIII w. biegł bardzo ważny szlak handlowy i trasa przepędu wołów z Podola. Ruch podróżnych był tak wielki, że razem działały tu 3 karczmy. Według legendy, przez Telatyn wioził z Betza w 1382 r. już wtedy słynący cudami obraz Czarnej Madonny, książę Władysław Opolczyk na Jasną Górę. Prawdopodobnie przez Telatyn, a na pewno przez dzisiejszą gminę, na początku lipca 1497 r. przemieszczał się wielki mistrz zakonu krzyżackiego Jan (Johann) von Tieffen z wojskiem, podążający na wyprawę mołdawska, jako sojusznik króla Jana I

Pomnik z okazji odzyskania praw miejskich Łaszczowa

Kaplica cmentarna w Podlodowie – Rzeczycy, obecnie kaplica filialna p.w. św. Huberta

Żydowski dom modlitwy z lat 80.XVIII w., późniejsze kino „Strumyk” w Łaszczowie

Olbrachta. Na przełomie sierpnia i września tego roku, ten sam mistrz krzyżacki powracał tą trasą, ale w trumnie przegraszywał walkę z chorobą – czerwonką. W 1672 r. Telatyn odwiedził hetman Jan Sobieski, późniejszy król. W Telatynie skręcamy w prawo przed dawnym cmentarzem prawosławnym i udajemy się do Posadowa. Po ok. 2,5 km przed zabudowaniami, po prawej stronie, ukazuje się nam piękne grodzisko wczesnośredniowieczne z XII – XIII w. Okoliczni mieszkańcy nazywają obiekt „Okopkami”, „Okopami Chmielnickiego”. Gród Posadow, górujący nad doliną rzeki Kamionki, strzegł bardzo ważnego szlaku handlowego, łączącego miasto Beż na dzisiejszej Ukrainie z Chełmem. Przez to miejsce przewożono z Drohobyckich salin, sól dla całej Litwy. Znajdowały się tu komora celna i dwie karczmy dla podróżnych. Ruszamy dalej w trasę i przemierzając się przez wieś Posadow, docieramy do niewielkiej miejscowości Rokitno w gm. Ulhówek, położonej malowniczo w dolinie rzeki Kanał Rokitno. W Rokitnie, w miejscu gdzie w czasach carskich znajdowała się strażnica rosyjskiej straży granicznej, a od 1915 r. do lat 90.XX w. biegła trasa kolejki wąskotorowej, skręcamy w lewo do Ulhówka. Po 2,5 km otwartej, pięknej przestrzeni, wjeżdżamy do siedziby gm. Ulhówek i po dotarciu do drogi powiatowej, skręcamy w lewo do Rzeczycy. Po ok. 2,5 km znajdujemy się w tej bardzo ciekawej miejscowości. W czasach I Rzeczypospolitej, Rzeczyca była siedzibą niegrodowego starostwa, własności królewskiej. W XVI w. dobra te dzierżawił

kanclerz i hetman Jan Zamoyski, który hodował tutaj konie i wielbłądy! Podczas II wojny światowej, swoje lokum miał w Rzeczycy szef służby bezpieczeństwa i wywiadu ukraińskich nacjonalistów – Petro Fedoriw „Dalnycz”, który stąd nawiązywał kontakty z amerykańskimi służbami specjalnymi działającymi przy ambasadzie USA w Warszawie. Z Rzeczycy udajemy się przez dawny PGR Podlodów na zachód do skrzyżowania drogi Ulhówek – Tomaszów Lubelski, Dyniska – Łaszczów. W oddali w Hubinku, mającą „dziwne” wzgórza, tak naprawdę kurhany neolityczne sprzed 4 tys. lat. Po dojechaniu do skrzyżowania, skręcamy w prawo w drogę o nawierzchni proszającej się o remont. Jadąc po ok. 2 km, przed Żernikami, po lewej stronie drogi mijamy oczko wodne, przy którym często można spotkać, skrytego bociana czarnego. Dalsza trasa wiedzie przez Żerniki, gdzie mieszkał jako dziecko prof. Aleksander Swieżawski, znany historyk doby średniowiecza i gdzie mieszka autor tego tekstu. Żerniki żegnają nas drewnianym kościołem, który jest kontynuacją XVIII wiecznej cerkwi z Turkowic. Następnie przez Ratyczów, docieramy do Zimna, gdzie z kolei wita nas po prawej stronie murowany sześciorak dworski z 1920 r. W Zimnie, znanym ze stawów hodowlanych, podziwiamy liczne gatunki ptactwa wodnego. Przed nami znajduje się nieuchronna „Prawda”, bo droga wiedzie do Łaszczowa, docelowego punktu naszej wędrówki. Do zobaczenia na szlaku!

Autor: Sławomir Litkowiec

Aleja dębowa w Borowych Młynach

Biwakowe miejsce nad Tanwią w Borowych Młynach

Trasa rowerowa – wzdłuż Tanwi

Krzysztof Malec – długoletni leśnik, pracownik terenowej służby leśnej w Nadleśnictwie Józefów. Mieszka w Rybnicy, koło Suśca – w sercu Roztocza.

Miłośnik i pasjonat jazdy rowerem, najlepiej czuje się na szlakach Roztocza. Jazda rowerem jest dla niego sposobem na poznawanie i zwiedzanie, formą aktywnego wypoczynku i okazją do spotkania innych pasjonatów dwóch kółek. „Hobbit z lubelskiego”

Jazdę rozpoczynamy w dowolnym miejscu w Suścu. Wjeżdżamy na ul. Kościelną i kierujemy się w stronę Borowych Młynów. Po przejechaniu ok. 1 km skręcamy w lewo w drogę gruntową. Droga wśród wydm piaszczystych i sosnowego lasu, po lewej stronie w dolinie – Tanew. Po drodze mijamy miejsce przystankowe – wiaty z ławkami i stołami, tuż obok znajduje się wzgórze Zamczysko – Kościółek, możemy tam zajrzeć i wracamy na szlak. Po ok. 3 km dojeżdżamy do drogi utwardzonej prowadzącej do Borowych Młynów.

Borowe Młyny – osada na miejscu dawnej wsi Głuchy wzmiankowanej w 1787r. Zobaczyć możemy tutaj: kamienny krzyż upamiętniający tolerancję religijną z 1905 r., obelisk upamiętniający spotkanie Jana Zamojskiego, Stefana Batorego i Jana Kochanowskiego. Nad Tanwią, za mostem znajdują się miejsca biwakowe sprzyjające dłuższemu odpoczynkowi.

Jedziemy na południe i po ok. 2 km skręcamy w lewo, wg znaku kierującego do Kobyłanki. Docieramy do tablicy opisującej bitwę Powstania Styczniowego i dalej do pomnika upamiętniającego bitwę. Kontynuujemy jazdę na wschód i docieramy do drogi utwardzonej Huta Różaniecka – Lubliniec. Skręcamy w lewo i w Hucie Różanieckiej dojeżdżamy do drogi asfaltowej Susiec – Ruda Różaniecka. Skręcamy w lewo. Po lewej stronie ruiny niewielkiej cerkwi z XIX w. Drogą obok cerkwi, po kilkuset metrach możemy dojechać do klifu morskiego na suchym lądzie. Wyjeżdżamy na szczyt Wału Huty Różanieckiej (304 m n.p.m), skąd możemy podziwiać piękną panoramę Puszczy Solskiej. Stąd, przy dobrej widoczności można dostrzec szczyty Karpat.

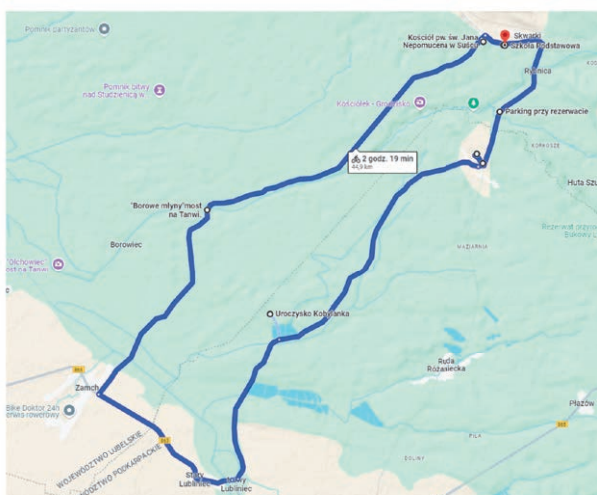
Zjeżdżamy z góry, przekraczamy most na Tanwi, po lewej stronie parking na Szumach i docieramy do Suśca.

Trasa liczy ok. 34 km. Jest bardzo urozmaicona, zarówno nawierzchnią dróg jak i otaczającą przyrodą. Liczne drogi dają możliwości modyfikacji trasy.

Polecam.

Autor: Krzysztof Malec

„Turysta poleca”: Krzysztof Malec – trasa rowerowa wzdłuż Tanwi

Klif morski w Hucie Różanieckiej

Klif morski w Hucie Różanieckiej

Mapa szlaków rowerowych na trasie

Pomnik powstania styczniowego w Kobylance

Miejsce pamięci w Kobylance

Rzeka Tanwew

Ruiny cerkiewki

Królewska ławeczka w Borowych Młynach

Widok na Puszcę Solską

Mapa szlaków rowerowych na trasie

Krzyż tolerancji religijnej

Znak na Kobylankę

Tablica z krzyża tolerancji religijnej

Królewski przyjaciel z Rzeplina

W 1572 r. w Rzeplinie urodził się Andrzej Lipski h. Grabie, jedna z najwybitniejszych postaci przełomu XVI i XVII w. I Rzeczypospolitej. Był on synem Jana i Anny Ostoi z Rzeplińskich, właścicieli Rzeplina, Nowosiótek i Żniatyna. Rodzina Lipskich wyznawała arianizm, odłam kalwinizmu, a Jan Lipski utworzył w Rzeplinie zbór protestancki. Andrzej miał sześcioro rodzeństwa, trzy siostry i trzech braci z których najbardziej znanym jest Adam, dworzanin królewski, chorąży bełski, słynny pułkownik lisowczyków. Wszystkie odłamy reformacji w tym arianie, przywiązywali szczególną wagę do nauki i wykształcenia. Dlatego też Andrzej został przez swoich rodziców wysłany najpierw do szkół początkowych, a od 1592 r. pobierał nauki w Strasburgu, gdzie studiował na wydziale Filozoficznym.

Rok później w 1593 r. przeniósł się na studia do Heidelbergu. Po powrocie z nauk do Rzeczypospolitej, młody, zdolny i ambitny rzeplinianin, zwrócił na siebie uwagę wpływowego, referendarza koronnego, Piotra Tylickiego. Dzięki jego protekcji, Andrzej Lipski dostał się do pracy w kancelarii monarszej w charakterze sekretarza królewskiego. W tym czasie zapewne, zdał sobie sprawę, że jego dalsza kariera zależy od zmiany wyznania z protestantyzmu na katolicyzm. Podjął więc decyzję o obioże stanu duchownego. W 1599 r. przyjął cztery niższe święcenia i jako kleryk mógł się już ubiegać o beneficja kościelne. Tym bardziej, że swoją pracą zjednał sobie samego króla Zygmunta III Wazy. Szybko, dzięki królewskiemu poparciu zaczął się pięć po szczeblach hierarchii kościelnej i co najciekawsze, w 1603 r. objął parafię w swoim rodzinnym Rzeplinie. Usunął stąd ewangelickiego kaznodzieję i tym samym przeprowadził tutaj kontrreformację. Andrzej Lipski nadal kontynuował naukę, kształcił się przez trzy lata w Rzymie, gdzie uzyskał najpierw licencjat teologii, a następnie doktorat obojga praw, rzymskiego i kanonicznego. W 1613 r. Lipskiego wysłano z misją do Ratyzbony na sejm Rzeszy, gdzie pozyskał życzliwość i uznanie samego cesarza Macieja I Habsburga. W 1618 r. objął urząd podkanclerzego koronnego, deklarując przy tym królowi, że będzie jego „ustami, oczyma, uszami i rękoma” i temu przyrzeczeniu starał się być zawsze wierny. W lipcu 1620 r. Andrzej Lipski na radzie senatu przekonał

dygnitarzy i samego króla o konieczności wysłania do Mołdawii, przeciw Turkom wojsk polskich. W konsekwencji tej nieszczęsnej rady, wyprawa zakończyła się sromotną klęską w bitwie pod Cecorą (18 – 19 września 1620 r.) i śmiercią 70 – letniego hetmana Stanisława Żółkiewskiego. Król Zygmunt III, na wieść o tym przykrym wydarzeniu, podobno zalał się łzami, ale już trzy miesiące później swojego niefortunnego doradcę, awansował na kanclerza wielkiego koronnego i postawił między pierwszymi w państwie. W 1623 r. Lipski zasiadł na stolicy biskupiej we Włocławku. 2 grudnia 1630 r. przeniesiono go na biskupstwo krakowskie. 20 stycznia 1631 r. Andrzej Lipski, biskup krakowski i łucki, odbył uroczysty ingres do katedry na Wawelu. Nieoczekiwanie 4 września 1631 r. zmarł w Warszawie. Pochowano go 9 października w krakowskiej katedrze na Wawelu w podziemiach kaplicy śś. Mateusza i Macieja. Umierając pozostawił po sobie olbrzymi, legendarny wręcz majątek (niektóre źródła z wielką przesadą, mówią o 3 tonach złota!) Prawie wszystko co miał, zapisał królowi i jego rodzinie, z którą był bardzo zżyty. Zapomniana, nieco kontrowersyjna postać Andrzeja Lipskiego z małego Rzeplina, jest najciekawszą i najwybitniejszą osobowością pochodzącą z Grzędy Sokalskiej i obecnego Powiatu Tomaszowskiego.

Źródło: S. Litkowiec, „Andrzej Lipski – heretyk z Rzeplina”, *Przestrzeń Pogranicza*, Czerwiec 2023/NR 7, s.43 – 47.

1 września 2024 roku w Ulhówku odbyły się Dożynki Powiatowe

Wydarzenie tradycyjnie rozpoczęło się korowodem delegacji gmin i poczty sztandarowych z terenu powiatu tomaszowskiego, po czym została odprawiona dziękczynna msza święta w intencji rolników.

Podczas wydarzenia zasłużonym rolnikom zostały nadane odznaki resortowe „Zasłużony dla rolnictwa”, przyznane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W dalszej części dożynek rozstrzygnięto konkurs na Wieniec Dożynkowy:

W kategorii tradycyjnej pierwsze miejsce zdobyły członkinie KGW z Pukarzowa „Pukarzowianki” – wieniec

wieniec Tradycyjny I miejsce

urzekł jurorów swoją wiernością tradycji oraz kunsztem wykonania. Drugie miejsce – KGW w Brzezinach „Brzezi-nianki”. Trzecie miejsce – KGW w Przewołoce.

W kategorii nowoczesnej laur zwycięstwa przypadł KGW w Hubinku. Jury doceniło kreatywność, innowacyjność oraz śmiałość w łączeniu tradycji z nowoczesnym podejściem do formy. Drugie miejsce – KGW w Justy-

nówce. Trzecie miejsce – KGW w Lubyczy Królewskiej „Lubczyk” i Sołectwo w Lubyczy Królewskiej.

Gratulujemy wszystkim uczestnikom konkursu za ich ciężką pracę i zaangażowanie w tworzenie tych pięknych dzieł sztuki, które są wyrazem szacunku do naszej tradycji i kultury.

SPOŁECZEŃSTWO

Informacje o Kole Gospodyń Wiejskich

Nazwa KGW	Koło Gospodyń Wiejskich w Hubinku
Rok założenia	Koło istnieje od 1938 roku
Skład osobowy	Anita Rudnik, Maria Rechul, Monika Lisecka, Joanna Bałka, Renata Kłos, Marzena Taranowicz, Karolina Rebizant, Aldona Późniak, Anna Przednowek, Mirosław Rudnik, Damian Przednowek, Piotr Kłos, Krzysztof Taranowicz, Marek Lisecki, Janusz Rechul, Krzysztof Bałka, Rafał Późniak.
Cel działania	Celem działania KGW w Hubinku jest wspieranie i rozwój lokalnej społeczności poprzez pielęgnowanie tradycji, kultury oraz wartości międzypokoleniowych. Koło specjalizuje się m.in. w tworzeniu współczesnych wieńców dożynkowych. Członkinie przygotowują tradycyjne regionalne potrawy, które często serwowane są podczas lokalnych wydarzeń, festynów czy spotkań rodzinnych.
Najważniejsze osiągnięcia	Koło Gospodyń Wiejskich w Hubinku może poszczycić się wieloma osiągnięciami a wśród nich największym uznaniem są zdobyte nagrody za najpiękniejszy wieniec dożynkowy. W tym roku zdobyliśmy I miejsce w konkursie powiatowym oraz wyróżnienie na szczeblu wojewódzkim. Te wyróżnienia są dowodem na ogromne zaangażowanie, kreatywność i dbałość o tradycję. Każdy wieniec wyróżnia się ręcznym wykonaniem, symboliką religijną i patriotyczną oraz estetyką i kompozycją. Te sukcesy są powodem do dumy dla lokalnej społeczności i pokazują, jak ważną rolę odgrywają koła gospodyń wiejskich w podtrzymywaniu dziedzictwa kulturowego.
Dodatkowe informacje	Koło Gospodyń Wiejskich w Hubinku istnieje już od około 1938 roku. Przewodniczącą koła przez wiele lat była Pani Feliksa Lisecka. Od reaktywacji koła w 2004r. funkcję tę pełniły Maria Rechul, Karolina Rebizant, a obecnie Anita Rudnik. Koło kilkakrotnie organizowało bale charytatywne na rzecz Domu Dziecka w Łabuniach. Obecnie angażujemy mieszkańców do uczestniczenia w inicjatywach, takich jak np. wspólne kolędowanie, spotkania opłatkowe, Narodowe czytanie itp. Jako koło prezentujemy regionalne potrawy w konkursie kulinarnym Bitwy Regionów a także na uroczystościach patriotycznych gminnych i powiatowych.

SPOŁECZEŃSTWO

Informacje o Kole Gospodyń Wiejskich

Nazwa KGW	KGW „PUKARZOWIANKI”
Rok założenia	2019
Skład osobowy	Grażyna Garbacz, Agnieszka Marszałec, Danuta Kozłowska, Anna Godzińska, Stefania Wronka, Krystyna Bezłada, Agata Garbacz, Magdalena Milczuk, Natalia Marszałec, Aleksandra Marszałec–Radomska, Joanna Gardiasz, Iwona Wronka, Agata Kędziora, Ilona Seń–Borowiak.
Cel działania	Aktywizacja kulturalno–społeczna wsi i okolic Promocja rozwoju obszarów wiejskich Wspieranie i zachęcanie społeczności wsi do aktywnego spędzania czasu wolnego
Najważniejsze osiągnięcia	I miejsce za najlepszą szarlotkę w konkursie „Kobieta Gospodarna Wyjątkowa” I miejsce za wieniec dożynkowy tradycyjny na dożynkach gminnych i powiatowych. Wydanie książki kucharskiej „Smaki Pukarzowa” i kalendarza w projekcie nowe FIO.
Dodatkowe informacje	Braliśmy udział w różnego rodzaju przeglądach muzycznych oraz konkursach kulinarnych gdzie zajmowaliśmy miejsca na podium. Organizowaliśmy różnego rodzaju imprezy okolicznościowe oraz festyny. Organizujemy spotkania seniorów z naszej wsi aby zrzęcać miejscową ludność.

SPOŁECZEŃSTWO

„Tańcowąta igła z nitką”, czyli o hafcie tomaszowskim

Haft był najpopularniejszym sposobem zdobienia strojów, które nazywamy dziś ludowymi. W rejonie Tomaszowa Lubelskiego, ale nie tylko bo na terenie dzisiejszego pogranicza najpopularniejszym był haft krzyżykowy. Jest to forma zdobienia oparta na ściegu składającego się z krzyżyków, stąd jego nazwa. Ścieg ten należy do tzw. ściegów liczonych, wiąże się to ze sposobem budowania wzoru opartego na drobnych krzyżykach, które wiążą się w dość uporządkowany sposób ze strukturą płótna, która wymusza szeregowy układ ściegu.

Na dobry początek przygody z haftem proponuję małą wprawkę w postaci kwiatka, ze wzoru zdobiącego mankiet, jednej z zabytkowych ludowych koszul kobiecych, ze zbiorów Muzeum Regionalnego w Tomaszowie Lubelskim. Dla ułatwienia możemy skorzystać z gotowej i dostępnej kanwy, czyli tkaniny, której sposób tkania ułatwia budowanie wzorów i nie wymaga dodatkowych zabiegów przygotowania płótna.

Autor: Katarzyna Warmińska-Mazurek

XXV Święto Sportu Powiatu Tomaszowskiego „Susiec - 2024”

Komunikat końcowy XXV święta sportu powiatu tomaszowskiego "Susiec 2024"

Konkurencja	Trójbój kobiet	Kzutrłotką dziewcząt, Rocznik 2007 i młodsze	chłopców, Rocznik 2007 i młodsze	Kzutrłotką kobiet, Rocznik 2006 i starsze	Kzutrłotką mężczyzn, Rocznik 2006 i starsi	Wyciskanie odw. Mężczyzn do 85 kg	Wyciskanie odw. Mężczyzn pow. 85 kg	Wyciskanie odw. Kobiet do 70 kg	Wyciskanie odw. Kobiet pow. 70 kg	Przerzucanie opon	Piłka nożna mężczyzn	Piłka nożna kobiet	Piłka siatkowa mężczyzn	Piłka siatkowa kobiet	Przeciąganie liny kobiet	Przeciąganie liny mężczyzn	Siłom z taczka i kostką słomy	Wyścig okrężny na hulajnodze	Sadzenie i zbieranie ziemniaków	Przenoszenie worków z płaskiem	Wielobój rodzinny	Trójbój władz samorządowych	Suma punktów	Miejsce w klasyfikacji	Gmina	
a	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
Bełżec	11	0	7	11	10	19	8	4	3	11	25	20	10	20	10	10	8	15	15	0	13	9	239	5	Bełżec	
Jarczów	8	16	0	0	4	0	4	0	0	17	10	0	0	0	0	20	25	9	20	25	11	15	184	6	Jarczów	
Krynice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	17	10	Krynice	
Lubycza Król.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Lubycza Król.
Łaszczów	10	2	8	10	8	6	0	5	9	12	15	30	10	10	10	25	20	11	10	10	15	11	247	4	Łaszczów	
Rachanie	20	15	10	20	20	0	17	17	12	6	10	25	15	30	25	30	13	13	13	20	20	25	376	1	Rachanie	
Susiec	13	12	22	10	6	12	3	0	0	4	20	0	20	10	20	15	15	25	8	15	9	20	259	2	Susiec	
Tarnawatka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	11	Tarnawatka	
Telatyn	15	1	8	3	8	0	0	12	0	0	10	0	30	25	15	10	0	7	11	0	10	10	175	7	Telatyn	
Tomaszów w gmina	9	5	1	0	2	0	0	0	0	8	10	0	10	0	0	0	9	8	25	11	0	0	98	9	Tomaszów gmina	
Tomaszów miasto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Tomaszów miasto
Tyszowce	25	7	2	4	0	10	13	0	12	0	30	0	10	0	10	0	11	10	7	0	0	13	164	8	Tyszowce	
Ułhówek	7	0	0	0	0	8	13	14	22	0	10	15	25	15	30	10	10	20	9	13	25	8	254	3	Ułhówek	

KOMUNIKAT KOŃCOWY III powiatowych igrzysk sportowo-rekreacyjnych "AKTYWNA WIEŚ"

Konkurencja	Siłom z taczka i kostką słomy	Wyścig okrężny na hulajnodze	Sadzenie i zbieranie ziemniaków	Wielobój rodzinny	Suma punktów	Miejsce w klasyfikacji	miejsceowość
c	1	2	3	4	5	6	7
GMINA ULHÓWEK	10	20	9	25	64	1	TARNOSZYN
GMINA RACHANIE				20	20	11	WOŻUCZYN
GMINA ŁASZCZÓW	20	11		15	46	4	DOMANIŻ
GMINA JARCZÓW	25		20	11	56	2	CHODYWAŃCE
GMINA BEŁŻEC	8	15	15	13	51	3	BEŁŻEC I
GMINA SUSIEC	15			9	24	10	KUNKI
GMINA TELATYN	7	7	11	10	35	6	TELATYN
GMINA RACHANIE	13	13	13		39	5	SIEMIERZ
GMINA TYSZOWCE	11	10	7		28	8	TYSZOWCE
GMINA SUSIEC		25			25	9	GRABOWICA
GMINA JARCZÓW		9			9	12	JARCZÓW
GMINA TOMASZÓW LUB		8	25		33	7	TOMASZÓW
GMINA TOMASZÓW LUB	9				9	12	ULÓW

SPORT

Powiat Tomaszowski znów okazał się najlepszy w województwie lubelskim w klasyfikacji LZS

Na Igrzyskach Wojewódzkich w Stężycy 28 lipca 2024 r. powiat nie miał sobie równych.

W klasyfikacji gmin I miejsce zajęła gmina Rachanie, II miejsce gmina Bełżec i III miejsce gmina Łaszczów. Brawa

oraz wielkie podziękowania dla zawodników oraz władarzy gmin: Romana Miedziaka, Mateusza Jarosza oraz Mariusza Zajęca.

SPORT

Sportowy tydzień

Z początkiem września 2024 r. nastąpiło otwarcie Powiatowego Centrum Treningowego, które powstało przy I Liceum Ogólnokształcącym. Centrum to ma na celu wspieranie rozwoju sportowego młodzieży oraz promowanie zdrowego stylu życia.

Dzięki tej inwestycji uczniowie szkół ponadpodstawowych będą mieli dostęp do profesjonalnych warunków treningowych, co z pewnością przyczyni się do podniesienia poziomu sportowego w powiecie.

Rodzinny Dzień Zdrowia i Sportu

W niedzielę – 8 września, w Powiatowym Centrum Treningowym przy I LO im. Bartosza Głowackiego w Tomaszowie Lubelskim o godzinie 14:00 rozpoczął się Rodzinny Dzień Zdrowia i Sportu

W programie było mnóstwo atrakcji: tor przeszkód, biegi terenowe, gry i zabawy dla dzieci i dorosłych, a także instruktażowe pokazy korzystania ze strefy street workout.

Rodzinny Dzień Sportu i Zdrowia przyciągnął wiele rodzin z powiatu tomaszowskiego. Uczestnicy mieli okazję rywalizować w różnych konkurencjach sportowych, które dostarczyły mnóstwo radości i pozytywnych emocji.

Najlepsze trzy rodziny zostały wyróżnione za swoje osiągnięcia w konkurencjach. Wśród nich znalazły się:

- I nagroda – Rodzina Żurkiewicz (Paweł, Małgorzata, Lily, Carmen)
- II nagroda – Rodzina Osuch (Monika, Edwin, Dominika, Milena, Weronika)
- III nagroda – Daniel Krosman, Monika Witkowska, Marcel Krosman. Serdecznie gratulujemy!

Dużym zainteresowaniem cieszyły się także pokazy #StreetWorkout-NaGórcie, gdzie każdy mógł sprawdzić swoje umiejętności i spróbować swoich sił pod okiem instruktorów oraz trenera Bartka Osmoty. Atmosfera była fantastyczna, a uśmiechy na twarzach uczestników mówiły wszystko!

Wydarzenie zakończyło się koncertem Zespołu ŚCIANA W.

W dniu 11 września 2024 r. na obiektach sportowych Powiatowego Centrum Treningowego w Tomaszowie Lubelskim odbyło się Święto Sportu Młodzieży Powiatu Tomaszowskiego Szkół Ponadpodstawowych, w którym udział wzięło: I liceum Ogólnokształcącego w Tomaszowie Lubelskim, II Liceum Ogólnokształcącego w Tomaszowie Lubelskim, Zespo-

łu Szkół Techniczno-Zawodowych w Tomaszowie Lubelskim oraz Zespołu Szkół Techniczno-Motoryzacyjnych w Tomaszowie Lubelskim.

Wszyscy zawodnicy za zajęcie I-III miejsca indywidualnie i w grach drużynowych i otrzymali medale. Wszystkie szkoły otrzymały puchary.

Święto Sportu zostało zorganizowane przez Powiatowe Zrzesze-

nie LZS w Tomaszowie Lubelskim i przez uczestniczące Szkoły oraz Powiat Tomaszowski, który sfinansował organizację Święta.

W święcie Sportu Uczestniczyli: Jarosław Korzeń -Wicestarosta, Hubert Bartecki - Dyrektor Wydziału Komunikacji i Drogownictwa Starostwa Powiatowego oraz Dyrektorzy Szkół.

11 września 2024 r. w godzinach wieczornych na nowym boisku do piłki nożnej w Powiatowym Centrum Treningowym przy I Liceum Ogólnokształcącym im. Bartosza Głowackiego w Tomaszowie Lubelskim odbył się finałowy mecz o Puchar Starosty Tomaszowskiego.

W emocjonującym starciu zmierzyły się drużyny Pogoń 96 Łaszczówka i Graf Chodywańce. Mecz zakończył się wynikiem 2:4 na korzyść Graf Chodywańce.

Kibice mogli podziwiać niesamowite akcje i zaciętą walkę do ostatniego gwizdka. Przebieg meczu na bieżąco relacjonował Jarosław Korzeń – Wicestarosta.

Zwycięzcy otrzymali puchar z rąk Henryka Karwana – Starosty Tomaszowskiego, co było ukoronowaniem ich ciężkiej pracy i determinacji.

Gratulacje dla obu drużyn za wspaniałe widowisko!

13 września 2024 r. Podczas Tygodnia Sportu w Powiatowym Centrum Treningowym odbyły się wyjątkowe zawody. Wzięli w nich udział wychowankowie placówek wsparcia dla

osób niepełnosprawnych z terenu powiatu tomaszowskiego.

Uczestnicy wzięli udział w różnych konkurencjach sportowych, a każdy z nich za swoje zaangażowanie otrzymał pamiątkowy dyplom.

Ich zaangażowanie, radość i sportowy duch udowodniły, jak ważne jest wspieranie inicjatyw integracyjnych. Centrum Treningowe będzie dla nich zawsze dostępne – to miejsce, gdzie wszyscy, bez względu na możliwości, mogą realizować swoje sportowe pasje i cieszyć się aktywnością fizyczną.

**Rozmowa „O polskiej piłce...”
i Mecz pokazowy Reprezentacji
Województwa Lubelskiego – KS
Lublin – Old Stars Tomasovia**

13 września 2024 r. od godziny 17:00 w Powiatowym Centrum Trenin-
gowym miało miejsce wyjątkowe wydarzenie, które zakończyło Sportowy Tydzień. Rozmowa „O polskiej piłce...”

Na spotkanie zaproszono legendar-
ny polskiej piłki nożnej:

Władysław Żmudę – obroń-
cę, który brał udział w czterech
Mundialach (1974, 1978, 1982, 1986)
i zdobył na nich dwa brązowe me-
dale, olimpijczyk z Montrealu (1976).

Zygmunta Kalinowskiego – bram-
karza, reprezentanta Polski, który
był uczestnikiem Mundialu 1974.
Mistrz Polski ze Śląskiem Wrocław
w sezonie 1976/1977.

Stanisława Pryciuka – Wicepreze-
sa LZPN, trener który w 2006 r. po-
prowadził zespół juniorów Tomaso-
vii do wicemistrzostwa Polski.

Rozmowę poprowadził Jarosław
Korzeń- Wicestarosta.

Rozmówcy dzielili się swoimi do-
świadczeniami, wspominali system
treningowy, który ich ukształtował.

Swoją obecnością zaszczylił
zgrupowanych Stanisław Kar-
wat, który swoją przygodę z piłką
zaczynał właśnie w TKS Tomaso-
via. A dalszą karierę rozwijał m. in.
w Motorze Lublin, Stali Stalowa
Wola, Jagielloni Białystok oraz klu-
bach francuskich.

To było niezapomniane zakoń-
czenie tygodnia pełnego sporto-
wych emocji i inspiracji!

„Czujka na straży Twojego bezpieczeństwa!”

„Czujka na straży Twojego bezpieczeństwa!”, to ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna na temat zagrożeń związanych z możliwością powstania pożarów w mieszkaniach lub domach jednorodzinnych oraz zatruciem tlenkiem węgla.

Sezon grzewczy: 1 października – 31 marca.

W okresie jesienno-zimowym, w naszym kraju w mieszkaniach i domach jednorodzinnych wzrasta ryzyko powstania pożarów. Najczęściej dochodzi do nich w wyniku wad, albo niewłaściwej eksploatacji urządzeń grzewczych, elektrycznych i gazowych. W tym samym okresie odnotowywany jest także wzrost liczby zatruc tlenkiem węgla, zwanym „cichym zabójcą”, gdyż jest niewidoczny oraz nie ma smaku, ani zapachu.

Kampania jest skierowana do społeczeństwa, m.in. do dzieci i młodzieży oraz do seniorów. Edukacja najmłodszych jest wspaniałą inwestycją w przyszłość, z uwagi na fakt, że najmłodszy w rozmowach z dorosłymi dzielą się zdobytą wiedzą. Kampania składa się z kilku obszarów m.in.: edukacji, informacji i promocji.

Celem głównym kampanii jest zmniejszenie liczby ofiar pożarów i zatruc tlenkiem węgla w mieszkaniach oraz domach jednorodzinnych. Celami szczegółowymi są: podniesienie poziomu wiedzy na temat: zagrożeń związanych z pożarem w mieszkaniach lub domach jednorodzinnych, zagrożeń związanych z emisją tlenku węgla, zapewnienia właściwej ewakuacji oraz sposobów powiadamiania służb ratowniczych. Istotnym jest uświadomienie odbiorcom kampanii korzyści, jakie niesie za sobą zamontowanie i właściwa eksploatacja czujek dymu i tlenku węgla w mieszkaniach lub domach jednorodzinnych. Ważne jest przypomnienie właścicielom i zarządcom budynków obowiązku okresowego dokonywania przeglądów i czyszczenie przewodów kominowych oraz sprawdzenie instalacji wentylacyjnej.

Główne przekazy tegorocznej kampanii

- Każdego roku w naszych mieszkaniach i domach powstaje kilkadziesiąt tysięcy pożarów i kilka tysięcy zdarzeń, gdzie dochodzi do emisji tlenku węgla. Nasz dom jest miejscem, w którym każdy z nas czuje się najbezpieczniej. Pomimo tego, to właśnie tam ginie największa liczba osób, a ofiarami pożarów są najczęściej ich sprawcy.
- Tlenek węgla to bardzo trujący gaz. Nie jest on wykonalny przez ludzkie zmysły. Tlenku węgla **NIE** **uśłyszysz!** **NIE** **zobaczysz!** **NIE** **poczujesz!**

- W okresie grzewczym wzrasta ryzyko powstania pożarów i zatruc tlenkiem węgla w budynkach mieszkalnych. Źródłem emisji tlenku węgla są urządzenia grzewcze opalane drewnem, węglem, gazem, olejem opałowym.
  - Co roku, a tym bardziej przed rozpoczęciem sezonu grzewczego należy wykonać obowiązkowe okresowe przeglądy i czyszczenie przewodów kominowych oraz sprawdzenie instalacji wentylacyjnej.
  - Państwowa Straż Pożarna rekomenduje instalowanie czujek dymu i tlenku węgla.
  - Państwowa Straż Pożarna przypomina o obowiązku właściwego utrzymania stanu technicznego czujek dymu i tlenku węgla (m.in. wymianę baterii). Osobom starszym strażacy gotowi są pomóc w zamontowaniu danej czujki lub wymianie w nich baterii.
  - Państwowa Straż Pożarna zwraca uwagę na fakt, że czujka tlenku węgla nie zastępuje przeglądu technicznego przewodów wentylacyjnych i kominowych.
- Skąd się bierze czad i dlaczego jest tak niebezpieczny?**

Czad, czyli tlenek węgla powstaje podczas procesu niecałkowitego spalania materiałów palnych. Ma silne właściwości toksyczne, jest lżejszy od powietrza dlatego też gromadzi się głównie pod sufitem. Niebezpieczeństwo zaccadzenia wynika z faktu, że tlenek węgla jest:

- bezwonny,
- bezbarwny,
- pozbawiony smaku.

Czad blokuje dostęp tlenu do organizmu, poprzez zajmowanie jego miejsca w hemoglobinie (czerwonych krwinkach), powodując przy długotrwałym narażeniu śmierć.

Co jest główną przyczyną zatruc tlenkiem węgla?

Głównym źródłem zatruc w budynkach mieszkalnych jest niesprawność przewodów kominowych: wentylacyjnych i dymowych. Ich wadliwe działanie może wynikać z:

- nieszczelności,
- braku konserwacji, w tym czyszczenia,
- wad konstrukcyjnych,

- niedostosowania istniejącego systemu wentylacji do standardów szczelności stosowanych okien i drzwi, w związku z wymianą starych okien i drzwi na nowe.

PRZYPOMINAMY!

Zgodnie z § 34 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 7.06 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109 poz.719), w obiektach, w których odbywa się proces spalania paliwa stałego, ciekłego lub gazowego, usuwa się zanieczyszczenia z przewodów dymowych i spalinowych:

- cztery razy w roku w domach opalanych paliwem stałym (np. węglem, drewnem),
- dwa razy w roku w domach opalanych paliwem ciekłym i gazowym,
- co najmniej raz w miesiącu, jeżeli przepisy miejscowe nie stanowią inaczej od palenisk zakładów zbiorowego żywienia i usług gastronomicznych,
- co najmniej raz w roku usuwamy zanieczyszczenia z przewodów wentylacyjnych.

Z kolei art. 62 ust. 1 pkt 1 c ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz.1624) zobowiązuje właścicieli i zarządców bloków mieszkalnych i domów jednorodzinnych do okresowej kontroli, co najmniej raz w roku stanu technicznego instalacji gazowych oraz przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych).

RADZIMY!

Co zrobić, aby uniknąć zaccadzenia?

1. Systematycznie czyścić, sprawdzaj szczelność i wykonuj przeglądy techniczne przewodów kominowych.
2. Użytkuj tylko sprawne techniczne urządzenia, zgodnie z instrukcją producenta.
3. Nie zasłaniaj i nie przykrywaj urządzeń grzewczych.
4. Nie zaklejaj i nie zasłaniaj kratki wentylacyjnych.
5. W przypadku wymiany okien na nowe, sprawdź poprawność działania wentylacji, nowe okna są najczęściej o wiele bardziej szczelne w stosunku do wcześniej stosowanych w budynku i mogą pogarszać wentylację.

Nie bagatelizuj objawów takich jak: bóle i zawroty głowy, duszność, senność, osłabienie, przyspieszona czynność serca, mogą one być sygnałem, że ulegamy zatruciu tlenkiem węgla.

W takiej sytuacji natychmiast przewietrz pomieszczenie, w którym się znajdujesz i zasięgnij porady lekarskiej.

Treść: KP PSP w Tomaszowie Lub.

CZAD - BEZPIECZEŃSTWO W DOMU

Gdy używasz do ogrzewania domu: drewna, węgla, gazu ziemnego bądź oleju opałowego, **pamiętaj:**

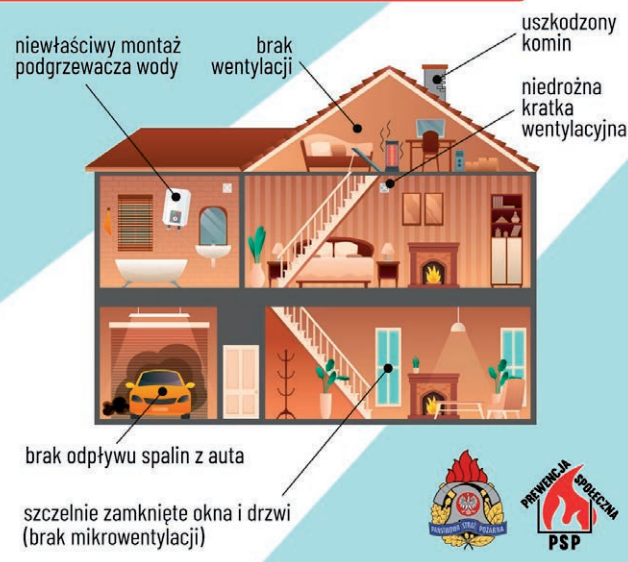
- **zapewnij prawidłową wentylację pomieszczeń**
- stosuj **mikrowentylację** okien i drzwi
- **nie zasłaniaj kratki** wentylacyjnych
- **dokonuj okresowych przeglądów** kolumny, instalacji grzewczych i wentylacji
- **nie spalaj** niczego w zamkniętych pomieszczeniach, jeśli nie są wentylowane
- **zainstaluj czujnik tlenku węgla** w tej części domu, w której sypia rodzina

Pamiętaj:

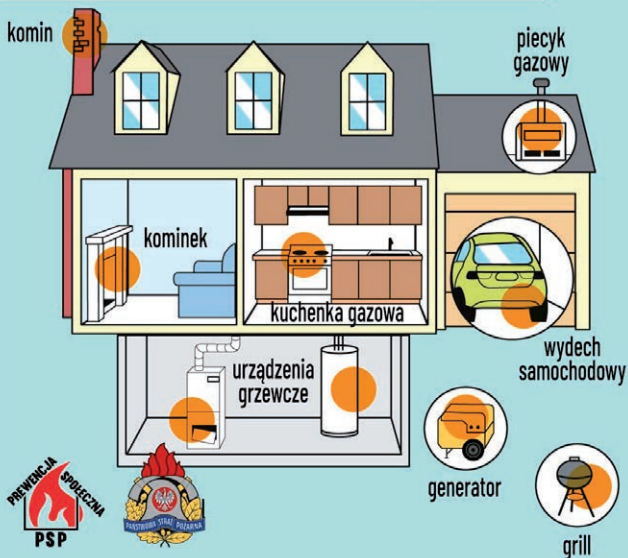
Tylko czujnik pozwoli Ci stwierdzić obecność tlenku węgla!

PRZYCZYNY POWSTAWANIA CZADU

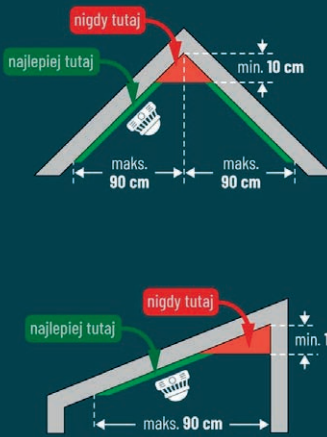

STREFY ZAGROŻENIA EMISJĄ CZADU

GDZIE UMIEŚCIĆ CZUJKĘ DYMU?

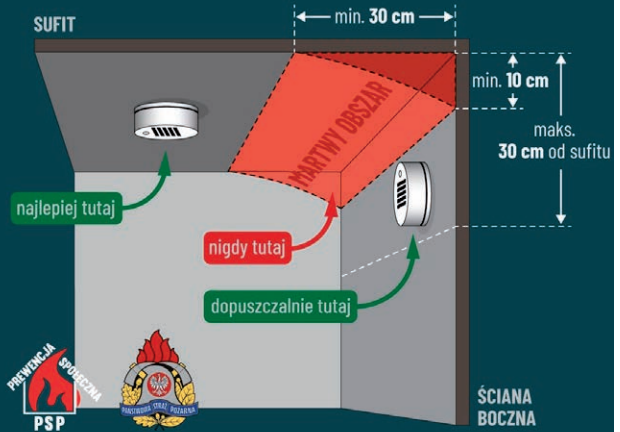

Na dwuspadowych i jednospadowych sufitach czujki dymu należy montować w obszarze do **90 cm** od najwyższego punktu (mierząc poziomo), przy zachowaniu minimalnej **10 cm** odległości od górnej krawędzi czujki do sufitu.

GDZIE UMIEŚCIĆ CZUJKĘ DYMU?

Najlepszym miejscem montażu czujki jest **środek sufitu**. Z tego punktu jest najbliżej do każdego miejsca w pomieszczeniu.

GDZIE NIE UMIESZCZAĆ CZUJKI DYMU?

na strychu
miejsce gdzie temperatura może spaść poniżej 0°C lub wzrosnąć powyżej 40°C

w łazienkach
wysoka wilgotność oraz para wodna mogą również powodować fałszywe alarmy

przy klimatyzatorach, oknach lub wentylatorach
przepływ powietrza może uniemożliwić dymowi dotarcie do czujki, co opóźni reakcję alarmu

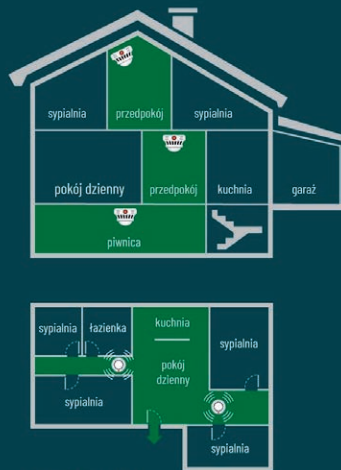

w kuchni
umieszczenie czujki zbyt blisko kuchenki, może prowadzić do fałszywych alarmów spowodowanych przez parę wodną lub dym podczas gotowania

w garażu
spaliny samochodowe mogą wywoływać fałszywe alarmy

ZASADY ROZMIESZCZANIA CZUJEK DYMU

W mieszkaniu i domu wielokondygnacyjnym należy umieścić **co najmniej jedną czujkę na każdym piętrze**.

Czujka dymu powinna być zamontowana **na korytarzu, w bezpośrednim sąsiedztwie sypialni**.

OCHRONA OPTYMALNA
(preferowane miejsce montażu czujek dymu)

Co czwarty Polak myśli, że czad można rozpoznać po zapachu lub dymie.

CZAD OSZUKUJE ZMYŚLY!

NIE WIDAĆ!

NIE SŁYCHAĆ!

NIE CZUĆ!

Najczęstsze miejsca powstawania czadu.

Ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna Państwowej Straży Pożarnej

Takie objawy mogą świadczyć o obecności tlenku węgla.

Natychmiast przewietrz mieszkanie, ewakuuj współmieszkańców, wyjdź na zewnątrz, wezwij straż pożarną i zasięgnij porady lekarskiej.

Zmniejsz ryzyko, zamontuj czujkę tlenku węgla.

To Twoja mała inwestycja w duże bezpieczeństwo!

Ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna Państwowej Straży Pożarnej

Prawa konsumenta

Zaproszenie na badanie?

Uważaj!

Nie podpisuj dokumentów pod presją. Zanim zdecydujesz, porozmawiaj z rodziną, znajomymi, sąsiadami. Domagaj się kopii podpisanych dokumentów. Na ewentualne spotkanie pójdz z kimś bliskim.

Przedsiębiorca nie może odebrać Ci praw konsumenta!

Ktoś dzwoni i zaprasza Cię:

- na bezpłatne badanie, np. spirometryczne, okulistyczne czy osteoporozy
- po odbiór nagrody, itp.

Uważaj!

To może być pułapka

Nieuczciwi przedsiębiorcy:

- ukrywają prawdziwy cel spotkania,
- wywierają presję,
- nakłaniają do zakupu rzeczy niewartych swojej ceny,
- łamią Twoje prawa konsumenta.

Ukrytym celem tych spotkań może być sprzedaż:

- urządzeń paramedycznych,
- materacy,
- garnków,
- sprzętu AGD

Obowiązuje zakaz zawierania umów finansowych podczas pokazu lub wycieczki,

Zawarta w takiej sytuacji umowa, np. pożyczki, jest nieważna!

Nie daj się!

Pamiętaj!

Możesz odstąpić od umowy w ciągu 14 dni, jeśli kupiłeś rzecz na pokazie.

Podczas zakupu w czasie nieumówionej wizyty w domu lub na wycieczce.

Na odstąpienie masz 30 dni!

**Powiatowy Rzecznik
Konsumentów w Tomaszowie
Lubelskim tel. 846 641 252**

**Więcej o Twoich prawach:
prawakonsumenta.uokik.gov.pl**

Infolinia: 801 440 220

Pomoc dla powodzian

W obliczu tragicznych wydarzeń związanych z powodzią, wielu naszych rodaków znalazło się w trudnej sytuacji, tracąc swoje domy, dobytek i poczucie bezpieczeństwa.

Chcąc okazać im wsparcie Powiat Tomaszowski w ramach akcji Związków Powiatów Polskich Powiaty Powiatom przeprowadził zbiórkę darów dla powodzian.

Punktu zbiórki znajdował się w Sokolni przy ul. Żwirki i Wigury 5A.

Za dary dziękujemy:

- Samodzielnemu Publicznemu Zespołowi Opieki Zdrowotnej w Tomaszowie Lubelskim, Miejskiemu Zarządowi Dróg w Tomaszowie Lubelskim, Gminie Bełżec, Gminie Tarnawatka, Gminie Telatyn, Renata Miziuk – Urząd Miasta Tomaszów Lubelski, PGKiM Tomaszów Lubelski, OSP KSRC Łaszczów, Gminie Rachanie, Firmie Sławex, pracownikom Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Lubelskim oraz prywatnym osobom.

Za pomoc w organizacji zbiórki dziękujemy:

- Tomaszowi Zielińskiemu Posłowi na Sejm RP
- uczniom, nauczycielom i dyrekcji Zespół Szkół Techniczno-Motoryzacyjnych w Tomaszowie Lubelskim
- uczniom i nauczycielom II Liceum Ogólnokształcącego w Tomaszowie Lubelskim
- uczniom i nauczycielom Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Tomaszowie Lubelskim
- uczniom i nauczycielom Zespołu Szkół Techniczno-Zawodowych im. Macieja Rataja w Tomaszowie Lubelskim
- uczniom i nauczycielom I liceum Ogólnokształcącego – Bartosz.SU

SPOŁECZEŃSTWO

Śp. Ksiądz Kanonik Henryk Kulik (1943 – 2024)

W dniu 7 lipca 2024 r. w Hrubieszowie zmarł ks. Henryk Kulik, pierwszy proboszcz parafii św. Józefa. Urodził się w Drohiczanach nieopodal Uchań. W rodzinnej parafii Wniebowzięcia NMP w dniu 13 czerwca 1951 r. z rąk biskupa lubelskiego Piotra Kałwy przyjął sakrament bierzmowania. Następnie uczęszcza do Liceum Ogólnokształcącego im. St. Staszica w Hrubieszowie, by po zdaniu matury wstąpić do Wyższego Seminarium Duchownego w Lublinie, studiując jednocześnie na KUL-u. Święcenia kapłańskie otrzymał z rąk bpa Piotra Kałwy w katedrze lubelskiej, 6 sierpnia 1967 r.

Duszpastersko jako wikariusz pracował w parafiach: Baranów (1967–1968) i Niedrzwica Kościelna (1968–1970). W sierpniu tegoż roku został na kolejnych 17 lat wikariuszem tomaszowskiej parafii pw. Zwiastowania NMP. W dniu 20 października 1987 r. zostaje rektorem Samodzielnego Ośrodka Duszpasterskiego i rozpoczyna budowę kościoła parafialnego „na Parcelach”. Po niespełna dwóch latach parafia pw. św.

Józefa została erygowana i 8 maja 1989 r. ks. Henryk Kulik został jej proboszczem, pełniąc swą godność aż do przejścia na emeryturę w 2014 r. Na niej w miarę sił pomagał duszpastersko w rodzimej parafii. Z czasem gdy stan zdrowia się pogorszył zamieszkał w Hrubieszowie.

Pogrzeb duchownego odbył się 9 lipca 2024 r. w kościele parafialnym pw. św. Józefa. Mszę świętą sprawował bpa Marian Rojek. W czasie nabożeństwa odczytano m.in. list bp Artura Niziińskiego, sekretarza generalnego Konferencji Episkopatu Polski, który na początku l. 90. XX w. zanim wyjechał na studia do Rzymu współpracował z księdzem Henrykiem w Tomaszowie.

„Był nie tylko gorliwym kapłanem”, jak powiedział w mowie pożegnalnej starosta tomaszowski Henryk Karwan, „ale budowniczym wielu kościołów wokół miasta w jakże trudnych czasach, które z czasem stały się samodzielnymi parafiami. Zaskarbił sobie wdzięczność wśród parafian swoją skromnością oraz zrozumieniem dla wielu spraw i problemów.

Wspaniały człowiek, wzór jako kapłan, wypełniona po brzegi świątynia i wielu stojących na placu kościelnym świadczą jakim uznaniem się cieszył”. Staroście wtórował burmistrz Wojciech Żukowski dodając „Wybudować kościół jest trudno, ale wypełnić go jeszcze dobrocią i treścią bogactwa prawdziwego duszpasterstwa jest jeszcze trudniej, a ksiądz Henryk Kulik wypełnił to zadanie na piątkę”.

Śp. ksiądz Henryk Kulik spoczął na cmentarzu parafialnym („starym”) w Tomaszowie Lubelskim.

Robert Czyż

SPOŁECZEŃSTWO

Kawa jaka jest każdy wie... na pewno?

Weźmy dla przykładu kawę **po turecku**. Obraz, który automatycznie pojawia się w głowach większości z nas nie ma się wiele do rzeczywistości. Dla nas niemal błyskawiczny, tradycyjny proces parzenia kawy po turecku jest bliższy celebracji niż przygotowaniu napoju. Do zaparzenia kawy używa się miedzianego tygielka. Przed zaparzeniem, **ziarna kawy muszą zostać drobno zmielone**. Wsypuje się je na zimną wodę. Następnie do mieszanki dodaje się cukier. Ustawiony następnie na kuchence tygielak powoli się rozgrzewa. Woda ma być gorąca, **nie może jednak dojść do wrzenia** parzonej kawy! Tygielak trzyma się na ogniu do momentu **pojawienia się pianki**. Zdjęty na chwilę z kuchenki, aż napój przestygnie, znowu podgrzewa się do tego samego momentu. Proces ten powinno się powtórzyć **trzykrotnie**. Po ostatnim zagrzaniu kawy należy znowu **odstawić** tygielak i poczekać, aż **fusy opadną na dno** naczynia. Wtedy gęsta, intensywna w smaku kawa trafia do filiżanki. Jesienią polecamy dodać do mieszanki rozgrzewające przyprawy jak **kardamon, cynamon, imbir i anyż** – rozgrzeją w zimną porę i zmniejszą chłodzące właściwości kawy. I tak, z przygotowanego i wypitego w biegu napoju pobudzającego uzyskujemy doświadczenie bliskie medytacji. Może paradoksalnie kawa właśnie po to została nam dana, żeby nas najpierw zwolnić, a dopiero potem przyspieszyć?

Do kawy po turecku polecamy naszą mieszankę **AROMA E DOLCE** – jest w niej więcej słodczy, dzięki czemu napar będzie subtelniejszy.

Polecamy również nowe podejście do picia kawy. Niech to będzie chwila świadomego zatrzymania. Oczywiście, najlepiej w towarzystwie!

Zapraszamy do spotkania z nami pod adresem
www.kawarita.pl
i na naszych mediach społecznościowych!

